

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ

ВОДИЧ
за студенте Учитељског факултета који су
завршили Педагошку академију

Београд, 2011.

УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ У БЕОГРАДУ

www.uf.bg.ac.rs

Краљице Наталије 43

телефон: (011) 3615-225; факс 2641-060;

текући рачун: 840-1906666-26

САДРЖАЈ

ДЕКАНАТ ФАКУЛТЕТА	4
НАСТАВНИ ПЛАН.....	5
СПИСАК НАСТАВНИКА ПО ПРЕДМЕТИМА.....	7
КАТЕДРЕ ФАКУЛТЕТА	11
ДИФЕРЕНЦИЈАЛНИ ИСПИТИ	12
ОКВИРНА ПИТАЊА И ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА ЗА СТУДЕНТЕ II ГОДИНЕ	14
ОКВИРНА ПИТАЊА И ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА ЗА СТУДЕНТЕ III И IV ГОДИНЕ	48

ДЕКАНАТ ФАКУЛТЕТА

Извршиоци	Име и презиме	Рад са странкама
Декан Факултета	др Александар Јовановић, редовни професор	уторак 13:00 - 15:00
Продекан за научно-истраживачки рад	др Ивица Радовановић, редовни професор	четвртак 12:00-13:30
Продекан за наставу	др Данијела Костадиновић-Красић, ванредни професор	понедељак 9:30 - 11:00
Продекан за финансије	др Станоје Ивановић, редовни професор	уторак 12:00 - 14:00
Руководилац докторских студија	др Вељко Банђур, редовни професор	понедељак 12:30-14:00
Студент - продекан	Бојана Јовановић	сваког дана 12:00-15:00
Секретар факултета	др Светлана Леви, дипломирани правник	сваког дана 11:00 - 13:00
Технички секретар Декана	Нада Новаковић	сваког дана 11:00 - 13:00
Студентска служба	Сузана Бура, руководилац	сваког дана 11:00 - 13:00
Шеф рачуноводства		сваког дана 11:00 - 13:00
Библиотека	Љубица Гвоздић, Љиљана Крњајић мр Мирјана Марковић Јелица Илић	сваког дана 09:00 - 19:00

НАСТАВНИ ПЛАН

Назив предмета	Семестри							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8
1. Српски језик са културом говора	2+2	2+2	-					
2. Књижевност			2+2	2+2				
3. Књижевност за децу					2+1	2+1		
4. Математика	3+3	3+3						
5. Социологија		4+2						
6. Државно уређење са школским законодавством	-	-	-	-	-	-	2+0	-
7. Социјална екологија							2+0	
8. Филозофија са етиком	4+2							
9. Општа педагогија	2+1	2+1						
10. Школска и породична педагогија	.				2+1	2+1		
11. Развојна психологија	2+2	2+2						
12. Педагошка психологија			2+2	2+2				
13. Дидактика			3+3	3+3				
14. Методологија педагошких истраживања	-	-	-	-	2+1	2+1	-	-
15. Информатика			2+1	2+1				
16. Масовне комуникације				2+1				
17. Образовна технологија				.			2+1	2+1
18. Социологија образовања			2+1	2+1				
19. Страни језик	0+4	0+4						
20. Методика наставе српског језика и књижевности	-	-	-	-	2+2	1+2	1+3	1+3
21. Методика наставе математике					2+1	1+1	1+3	1+3
22. Методика наставе познавања природе и друштва	-	-	-	-	2+1	1+1	1+3	1+3
23. Методика наставе ликовне културе	-	-	-	-	1+0	1+1	1+1	1+2
24. Методика наставе музичке културе	-	-	-	-	1+0	1+1	1+1	1+2
25. Методика наставе физичког васпитања	-	-	-	-	1+0	1+1	1+1	1+2
26. Методика благо ометених у развоју	-	-	-	-	-	-	1+1	0+1
27. Избони предмети	2+0		2+0		2+0		-	
28. Практикуми	.		0+4	0+3	0+3	0+2	0+2	

29. Вокално-инструментална настава	0+2	0+2	-	-	-	-	-	-
Недељно	30	30	26	26	28	26	30	25

ИЗБОРНИ (ОПЦИОНИ) ПРЕДМЕТИ

- Прва година: 1. Сценска уметност
2. Историја српске културе
- Друга година: 1. Социологија породице
2. Филмска и ТВ култура
- Трећа година: 1. Андрагогија
2. Економика

(Студенги бирају један предмет у свакој години од првог до шестог семестра)

ПРАКТИКУМИ

Практикуми

1. Практикум из физичког васпитања II год.
2. Практикум из ликовне културе II год.
3. Практикум из ПД III год.
4. Практикум из заштите животне средине III год.
5. Практикум из организације и руковођења школом IV год.

4. ПРАКТИЧНИ РАД СТУДЕНАТА (СТРУЧНА ПРАКСА)

једна седмица у другом семестру	25 часова
две седмице у четвртном семестру	50 часова
три седмице у шестом семестру	75 часова
чегири седмице у осмом семестру	100 часова

укупно 250 часова

СПИСАК НАСТАВНИКА ПО ПРЕДМЕТИМА

1. СРПСКИ ЈЕЗИК СА КУЛТУРОМ ГОВОРА

др Милица Тешић-Радовић
мр Горан Зељић
мр Бојана Милосављевић

2. КЊИЖЕВНОСТ

др Александар Јовановић
мр др Слађана Јаћимовић
мр Валентина Хамовић

3. КЊИЖЕВНОСТ ЗА ДЕЦУ

др Александар Јовановић
др Петар Пијановић
др Зорана Опачић

4. МАТЕМАТИКА

др Небојша Лажетић
мр Војислав Пантић

5. СОЦИОЛОГИЈА

др Станоје Ивановић
др Милимир Мучибабић
мр Ратко Дрндаревић

6. ДРЖАВНО УРЕЂЕЊЕ СА
ШКОЛСКИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

др Данијела Костадиновић

7. СОЦИЈАЛНА ЕКОЛОГИЈА

др Дарко Надић

8. ФИЛОЗОФИЈА СА ЕТИКОМ

др Миле Савић Дејан
др Вук Станковић

9. ОПШТА ПЕДАГОГИЈА

др Ивица Радовановић
Александар Тадић
Мирсада Љајић

10. ШКОЛСКА И ПОРОДИЧНА ПЕДАГОГИЈА

- др Нада Вилогијевић
мр Софија Маричић
др Драгана Богавац
11. РАЗВОЈНА ПСИХОЛОГИЈА
др Аурел Божин
др Јелена Врањешевећ
12. ПЕДАГОШКА ПСИХОЛОГИЈА
др Биљана Требјешанин
Невена Буђевац
13. ДИДАКТИКА
др Вељко Банђур
др Сефедин Шеховић
мр Зорица Ковачевић
мр Вера Радовић
14. МЕТОДОЛОГИЈА ПЕДАГОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА
др Вељко Банђур
мр Сања Благоданић
15. ИНФОРМАТИКА
др Данимир Мандић
др Мирослава Рисгић
16. МАСОВНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ
др Мирољуб Радојковић
17. ОБРАЗОВНА ТЕХНОЛОГИЈА
др Данимир Мандић
др Мирослава Рисгић
18. СОЦИОЛОГИЈА ОБРАЗОВАЊА
др Станоје Ивановић
мр Ратко Дрндаревић
мр Иљаз Османић
19. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК
Марина Цветковић
Наташа Јанковић
Јелена Пртљага
20. ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК
др Ана Вујовић
21. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

мр Александра Гојков – Рајић

22. МЕТОДИКА НАСТАВЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА
И КЊИЖЕВНОСТИ
др Петар Пијановић
мр Валерија Милошевић
мр Зорица Цветановић
Вишња Мићић
23. МЕТОДИКА НАСТАВЕ МАТЕМАТИКЕ
др Мирко Дејић
др Јасмина Милинковић
мр Оливера Ђокић
др Маријана Зељић
24. МЕТОДИКА НАСТАВЕ ПРИРОДЕ И ДРУШТВА
др Вељко Банђур
др Сања Благданић
мр Зорица Веиноввић
др Гордана Мишчевић
25. МЕТОДИКА НАСТАВЕ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ
др Невена Хаџи-Јованчић
др Адријан Негру
мр Вера Вечански
26. МЕТОДИКА НАСТАВЕ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
др Гордана Стојановић
др Јон Лелеа
мр Александра Стошић
Нака Никшић
27. МЕТОДИКА НАСТАВЕ ФИЗИЧКОГ
ВАСПИТАЊА
др Драган Маргиновић
мр Драган Бранковић
28. МЕТОДИКА СПЕЦИЈАЛНОГ РАДА СА ДЕЦОМ
БЛАГО ОМЕТЕНОМ У РАЗВОЈУ
др Јасмина Ковачевић
29. ВОКАЛНО-ИНСТРУМЕНТАЛНА НАСТАВА
мр Радмила Стојановић
Дејан Миливојевић

30. ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ:

Прва година

1. **Историја српске културе**
др Александар Јовановић
2. **Сценска уметност**
Јадранка Барзут

Друга година

1. **Социологија породице**
др Милимир Мучибабић
2. **Филмска и ТВ култура**
др Миролjub Радојковић

Трећа година

1. **Андрагогија**
др Ката Лазовић
2. **Економика**
др Данијела Костадиновић

31. ПРАКТИКУМИ

1. **Практикум из физичког васпитања II год.**
Драган Бранковић
2. **Практикум из ликовне културе II год.**
мр Добривоје Крговић
3. **Практикум из ПД III год.**
мр Зорица Веиновић
др Слободан Јовановић
Практикум из заштите животне средине III год.
др Слободан Јовановић
4. **Практикум из организације и руковођења школом IV год.**
др Ивица Радовановић

КАТЕДРЕ ФАКУЛТЕТА

Катедре	Шеф катедре
Катедра за српски језик, књижевност и методику српског језика и књижевности	проф. др Милица Радовић-Тешић
Катедра за математику и методику наставе математике	проф. др Мирко Дејић
Катедра за дидактику	проф. др Данимир Мандић
Катедра за методику природе и друштва	проф. др Вељко Банђур
Катедра за педагогију и психологију	проф. др Биљана Требјешанин
Катедра за философију и друштвене науке	проф. др Миле Савић
Катедра за методике уметничких предмета	проф. др Гордана Стојановић
Катедра за методику физичког васпитања	доц. др Драган Мартиновић
Катедра за румунски језик (као матерњи језик) и стране језике	проф. др Ана Вујовић

ДИФЕРЕНЦИЈАЛНИ ИСПИТИ

Студентима који су завршили Педагошку академију за образовање учитеља, признају се четири семестра и они се уписују у пети семестар.

Студенти из става 1. овог члана, да би стекли право да полажу испите треће године, обавезни су да претходно положи све диференцијалне испите из следећих предмета:

Назив предмета	Диференцијални испит
1. Књижевност	у целини
2. Социологија образовања	у целини
3. Дидактика	теоријска и системска дидактика
4. Информатика	у целини
5. Масовне комуникације	у целини
6. 1 изборни предмет из I године	у целини
7. 1 изборни предмет из II године	у целини
8. Практикум из физичке културе	
9. Практикум из ликовне културе	

Студентима из става 1. у III и IV години студија у целини се признају испити из: методике наставе музичке културе, методике наставе ликовне културе и методике наставе физичког васпитања.

Кандидати који су завршили ПА за васпитаче, да би стекли право да полажу испите III године, обавезни су да положи диференцијалне испите из следећих предмета

Назив предмета	Диференцијални испит
1. Српски језик	писмени и усмени
2. Књижевност	писмени и усмени
3. Математика	писмени и усмени
4. Дидактика	тест и усмени (услов за упис у трећу годину)
5. Педагошка психологија	усмени
6. Информатика	практични
7. Социологија образовања	усмени
8. Масовне комуникације	усмени
9. Изборни предмет из I године	
10. Изборни предмет из II године	
11. Практикум из физичког васпитања	
12. Практикум из ликовне културе	

Овим кандидатима се не признају испити из треће, односно четврте године студија, и то:

1. Методика наставе ликовне културе
2. Методика наставе музичке културе
3. Методика наставе физичког васпитања
4. Континуирана методичка пракса на крају IV године у трајању од 4 недеље.

Сви ванредни студенти који су завршили школу за васпитаче а сада су уписани на смеру за учитеље, почевши од академске 2008/09. године, поред теоријског треба да стичу и практично знање што значи да у оквиру испита из Методике II обавезно треба да одрже 1- 2 часа у зависности од методике у школи-вежбаоници (по један час из Методике наставе ликовне културе, Методике наставе музичке културе, Методике наставе физичког васпитања и по два часа из Методике наставе српског језика и књижевности, Методике наставе математике и Методике наставе природе и друштва).

Уписом на Факултет студенти стичу право да полажу диференцијалне испите и испите из треће године, а уписом у VII семестар стичу право да полажу испите из четврте године.

За студенте са завршеном ПА Факултет организује консултативну наставу.

ОКВИРНА ПИТАЊА И ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА ЗА СТУДЕНТЕ II ГОДИНЕ

КЊИЖЕВНОСТ

I Програм

Теорија књижевности

1. Природа књижевности и проучавање књижевности

Назив и појам књижевности.

Сврха и задаци књижевности.

Наука о књижевности - теорија књижевности, историја књижевности и књижевна критика.

Наука о књижевности и суседне дисциплине (естетика, лингвистика, семиотика, психологија и психоанализа и др).

2. Стил и стилистика

Стилистика као наука о изражајним вредностима језика.

Нормативна, лингвистичка и дескриптивна стилистика.

Стилске фигуре, појам и подела.

Структура и функција стилских фигура.

Одлике песничког језика.

Традиционално и модерно схватање стила.

3. Метрика

Природа стиха.

Метрички системи.

Врсте стихова и строфа.

Слободни стих и ритам.

4. Структура књижевног дела

Појам и одређење књижевног текста.

Тема, мотив, фабула (фабула и сиже).

Лирски субјект (лирско *ја*) и приповедач.

Композиција и мотивација.

Слојеви књижевног дела.
Текстовне и вантекстовне везе (подтекст и контекст).

5. Теорија жанрова

Начела жанровске класификације књижевности.
Појам књижевног рода и књижевне врсте.
Забавна књижевност.
Једноставни књижевни облици (мит, легенда, бајка, сага, афоризам, пословица, загонетка, виц, максима, гнома и др.).
Поезија (одлике и подела).
Проза (одлике и подела).
Драма (одлике и подела).

6. Методологија проучавања књижевности

Појам и заснивање методологије проучавања књижевности.
Традиционално и савремено проучавање књижевности.
Основне школе и правци у проучавању књижевности.
Позитивизам, руски формализам, психоанализам, структурализам.
Проучавање књижевности у нас.

Развојне етапе српске књижевности

1. Појам и одређење српске књижевности

Српска књижевност и јужнословенске књижевности.
Српска књижевност у европском контексту.
Језик српске књижевности.
Три типа српске књижевности: народна, стара (средњовековна) и нова.

2. Народна књижевност

Услови настанка.
Појам текста у народној књижевности.
Однос стваралац (певач, казивач) - дело - публика.
Поетичка начела.
Систем књижевних жанрова.
Значајна дела народне књижевности.

3. Стара књижевност

Услови настанка.
Појам текста у старој књижевности.
Однос аутор-дело-читалац.
Поетичка начела.
Књижевност и Библија.
Српска књижевност у византијском кругу.
Систем књижевних жанрова.
Значајна дела старе књижевности.

4. Нова књижевност

Услови настанка.
Појам текста у новој књижевности.
Однос аутор-дело-читалац.
Поетичка начела.
Књижевне епохе, правци и стилске формације (од барока до послератне књижевности).
Систем књижевних жанрова.
Значајна дела нове српске књижевности.

Интерпретација књижевног текста

1. Интерпретација књижевног текста

Појам и одређење интерпретације.
Спољашњи и унутрашњи приступ књижевном тексту.

2. Одабрана дела за интерпретацију

II Вредновање студентских постигнућа

Испит се полаже писмено и усмено.

Позитивна оцена на писменом испиту услов је за излазак на усмени део испита.

III Испитна питања

1. Назив и појам књижевности
2. Природа и функција књижевности;
3. Наука о књижевности (књ. теорија, књ. историја, књ. критика);
4. Стилистика (као дисциплина о изражајним вредностима језика; појам, одлике и подела);
5. Стилске фигуре (појам и подела);
6. Фигуре дикције (асонанца, алитерација, анафора ...);
7. Фигуре речи или тропи (метафора, метонимија ...);
8. Фигуре конструкције (инверзија, реторско питање ...);
9. Фигуре мисли (поређење, хипербола, литота ...);
10. Системи версификације;
11. Врсте стихова и строфа;
12. Рима (одређење, типови поделе, примери);
13. Тема, мотив, фабула (фабула и сиже);
14. Начела и врсте (типови) класификације књижевности;
15. Појам књижевног рода и врсте;
16. Једноставни књижевни облици (мит, легенде, пословице...);
17. Лирика (одлике, подела, устаљени лирски облици);
18. Епска књижевност (епска књ. у стиху и у прози)
19. Приповетка и новела
20. Роман;
21. Драма; Структура драме;
22. Трагедија и комедија
23. Забавна књижевност;
24. Појам и одређење српске књижевности; три типа српске књижевности (народна, средњовековна и нова) и њихови међусобни односи;
25. Језик српске књижевности;
26. Услови и време настанка народне књижевности;

27. Поетичка начела (теме и обликовни поступци) народне књижевности;
28. Систем жанрова у народној књижевности;
29. Лирске народне песме (одлике и подела);
30. Епске народне песме (одлике и подела);
31. Лирско-епске народне песме (одлике и подела);
32. Народне приповетке (одлике и подела);

33. Услови и време настанка средњовековне књижевности;
34. Систем жанрова у средњовековној књижевности (хагиографије, апокрифи, поезија, итд.);
35. Почети словенске писмености, делатност Ђирила и Методија;
36. Живот и дело Светог Саве;
37. Песнички списи Монахиње Јефимије и Деспота Стефана Лазаревића;
38. Појам и одређење нове (новије) српске књижевности;
39. Просветитељство (одлике и делатност Доситеја Обрадовића);
40. Вукова реформа језика и књижевности, њене основе, значај и последице;
41. Романтизам у српској књижевности;
42. Реализам у српској књижевности (опште одлике, представници);
43. Поезија Војислава Илића и њено место у развоју српске поезије;
44. Модерна/симболизам у српској књижевности (опште одлике, представници);
45. Авангарда у српској књижевности (опште одлике, супротстављање књижевној традицији, најзначајнији аутори и дела);
46. Место и значај Милоша Црњанског у развоју српске књижевности;
47. Место и значај Иве Андрића у српској књижевности;
48. Савремена српска књижевност (после II светског рата);
49. Место и значај Васка Попе у развоју савремене српске поезије;
50. Манифести у српској књижевности;

IV Лектира

Народна књижевност

Народне лирске песме (5 по избору): *Ми идемо преко села; Кад је драги надалеко; Јеленак ми гору ломи; Кад већ полазе сватови* ("Одби се грана од јоргована"); *Вила зида град; Нечувени послови; Изједен овчар; С јадом сам ти на двор дошла; Кујунџија и хитро-преља; Јарко сунце иде на конаке; Нацњева се момак и девојка; Риба и девојка; Највећа је жалост за братом; Ој, невене, мој невене; Драги и недраги; Ој, девојко, душо моја; Највећи грех; Пољем се вија Хајдар делија; Девојка и сунце; Љубавни растанак; Жалосни растанак; Српска девојка; Несрећна девојка; На Цвијети, на ранилу; Што но ми се Травник замаглио; Ој, голубе, мој голубе; Драга моја јеси л' се удала; Дуге ноћи; Благослов; Проклета јасика; Бели Вид;*

Народне епске песме (5 по избору): *Женидба краља Вукашина; Зиданье Скадра; Женидба Душанова; Марко Краљевић и вила; Бановић Страхиња; Цар Лазар и царица Милица; Смрт мајке Југовића; Косовка девојка; Марко Краљевић и бег Костадин; Сестра Леке Капетана; Марко Краљевић укида свадбарину; Смрт Марка Краљевића; Смрт војводе Пријезде; Диоба Јакшића; Ропство Јанковић Стојана; Мали Радојица; Стари Вујадин; Почетак буне на дахије;*

Лирско-епске песме (3 по избору): *Хасанагиница; Предраг и Ненад; Бог ником дужан не остаје; Јетрвица адамско колено; Смрт Омера и Мериме; Женидба Милића барјактара; Женидба Максима Црнојевића; Стојан и Љиљана; Наход Симеун;*

Народне приповетке (7 по избору): *Чардак ни на небу ни на земљи; Немушти језик; Златна јабука и девет пауница; Змија младожења; Стојиша и Младен; Аждаја и царев син; Зла жена; Усуд; Баш-челик; У цара Тројана козје уши; Међедовић; Девојка бржа од коња; Тамни вилајет; Еро с онога света;*

Средњовековна књижевност

Монах Храбар: *Слово о писменах*; Свети Сава: *Житије светог Симеона*; Јефимија: *Похвала кнезу Лазару, Туга за младенцем*

Угљешом; Деспот Стефан Лазаревић: *Слово љубве*.

Просветитељство

Доситеј Обрадовић: *Живот и прикљученија* (први део);

Романтизам

Вук С. Караџић: *Српски рјечник* (одреднице по избору); Петар Петровић Његош: *Горски вијенац*; Бранко Радичевић: *Ђачки растанак*, *Кад млидија умрети*; Ђура Јакшић: *Вече*, *Поноћ*, *Отаџбина*, *Отац и син*; Јован Јовановић Змај: *Ђулићи* (избор), *Ђулићи увеоци* (избор), *Светли гробови* или *Јутутунска народна химна*; Лаза Костић: *Међу јавом и мед сном*, *Санта Марија делла Салуте*, *Спомен на Руварца* или *Самсон и Делила*;

Реализам

Приповетке (2 по избору): Милован Глишић: *Глава шећера*, *После деведесет година*; Лаза Лазаревић: *Ветар*, *Вертер*, *Швабица*; Симо Матавуљ: *Пилипенда*, *Поварета*, *Београдске приче* (избор); Стеван Сремац: *Ибиш-ага*, *Кир Герас*;

Романи (1 по избору): Јаков Игњатовић: *Вечити младожења*; Стеван Сремац: *Зона Замфирова*, *Поп Ђира и поп Спира*; Симо Матавуљ: *Бакоња фра-Брне*; Светолик Ранковић: *Горски цар*, *Сеоска учитељица*;

Модерна / симболизам

Поезија (десет песама по избору): Јован Дучић: *Јабланови*, *Сунцокрети*, *Песма жени*, *Моја поезија*, *Тајна*, *Путник*, *Натпис*, *Повратак*; Милан Ракић: *Искрена песма*, *Очајна песма*, *Долап*, *Јасика*, циклус *На Косову* (избор); Алекса Шантић: *Вече на шкољу*, *О, класје моје*, *Једна суза*, *Предпразничко вече*; Владислав Петковић-Дис: *Тамница*, *Можда спава*, *Нирвана*, *Међу својима*, *Наши дани*; Сима Пандуровић: *Светковина*, *Ми, по милости божјеј деца овог столећа*, *Потрес*; Милутин Бојић: *Плава гробница*;

Приповетке (2 по избору): Петар Кочић: *Кроз светлост*, *Кроз маглу*, *Кроз мећаву*, *Мрачајски прото*, *Јазавац пред судом*; Борисав Станковић: *Увела ружа*, *У ноћи*, *Покојникова жена*, *Стари дани*;

Радоје Домановић: *Вођа, Данга, Страдија, Марко Краљевић по други пут међу Србима*;

Роман: Борисав Станковић: *Нечиста крв*

Авангарда и међуратна књижевност

Поезија (пет песама по избору): Милош Црњански: *Војничка песма, Ода вешалима, Традиција, Химна, Мизера, Траг, Прича, Суматра, Стражилово, Ламент над Београдом*; Душан Васиљев: *Човек пева после рата, Жице*; Растко Петровић: *Путнику, Тајна рођења, Сви су чанци празни, Велики друг, Са светлим пољупцем на уснама*; Момчило Настасијевић: *Фрула, Труба, Гости, Прича, Предвечерје*;

Приповетке (две по избору): Драгиша Васић: *У гостима, Реконвалесценти*; Момчило Настасијевић: *Записи о даровима моје рођаке Марије, Реч о злом удесу Марте девојке и момка Ђенадија*; Иво Андрић: *Пут Алије Ђерђелеза, Смрт у Синановој текији, Мустафа Маџар, Аникина времена, Мост на Жепи*;

Романи: Милош Црњански: *Сеобе* или Растко Петровић: *Људи говоре*

Савремена књижевност

Поезија (10 песама по избору): Васко Попа: *Кора* (избор), *Непочин-поље* (избор), *Усправна земља* (избор); Миодраг Павловић: *87 песама* (избор), *Велика Скитија* (избор); Стеван Раичковић: *Камена успаванка* (избор), *Записи о црном Владимиру*; Десанка Максимовић: *Тражим помиловање* (избор); Бранко Миљковић: *Балада, Поезију ће сви писати, Море пре него усним, Ариљски анђео*, циклус *Утва златокрила*; Иван В. Лалић: *Војислављев врт, Места која волимо, Византија I, VII, VIII, X, Млада жена из Помпеја, Де администрандо империо, Рашка, Плава гробница, Страмботти, Шапат Јована Дамаскина*; Борислав Радовић: *Посебно место, Схватање о дрвету, Пев на љути, Пред библиотеком, Газ и појило на Лиму, Долина краљева, Веслачи, Живот вина*; Љубомир Симовић: *Балада о*

Стојковићима, Источнице, Копилуша, Храст, Солдатуша, После педесет година, Десет обраћања Богородици Тројеручици хиландарској;

Приповетке: (2 по избору) Антоније Исаковић: *Двоје, Вече*; Миодраг Булатовић: *Ђаволи долазе* (једна приповетка по избору); Драгослав Михаиловић: *Лилика, Гост*; Светлана Велмар Јанковић: *Дорђол* (избор); Видосав Стевановић: *Периферијски змајеви* (избор);

Романи (2 по избору): Иво Андрић: *На Дрини ћуприја, Проклета авлија, Травничка хроника*; Милош Црњански: *Роман о Лондону*; Добрица Ћосић: *Корени*; Михајло Лалић: *Зло прољеће, Лелејска гора*; Владан Десница: *Прољећа Ивана Галеба*; Меша Селимовић: *Дервиш и смрт*; Драгослав Михаиловић: *Кад су цветале тикве*; Борислав Пекић: *Ходочашће Арсенија Његована*; Данило Киш: *Башта, пепео*; Мирослав Поповић: *Судбине*; Милорад Павић: *Хазарски речник*;

Драма (1 по избору) **Јован Стерија Поповић: Кир Јања или Родољупци; Бранислав Нушић: Сумњиво лице или Ожалошћена породица; Љубомир Симовић: Хасанагиница или Путујуће позориште Шопаловић; Душан Ковачевић: Балкански шпијун или Радован III;**

Манифести (2 по избору)

Доситеј Обрадовић: *Писмо Харалампију*; Вук Стефановић Караџић: *Предговор "Српском Рјечнику"* (из 1818); Лаза Костић: *О песничком заносу* (из *Књиге о Змају*); Светозар Марковић: *Певање и мишљење*; Симо Матавуљ: *Реализам*; Војислав Илић: *Клеон и његов ученик* (песма); Јован Дучић: *Споменик Војиславу*; Милан Ћурчин: *Пустите ме како ја хоћу!* (песма); Милош Црњански: *Објашњење "Суматре"*; Станислав Винавер: *Манифест експресионистичке школе*; Растко Петровић: *Општи подаци и живот песника*; Момчило Настасијевић: *За матерњу мелодију*; Иво Андрић: *О причи и причању* (говор приликом доделе Нобелове награде); Добрица Ћосић: *Један приступ историјском роману*; Васко Попа: *Записи о песничтву (Тајна песме, Песникова мутавост, Извор живе речи, Чувар извора, Песниково место, Песникови дарови)*; Владан Десница: *"Да ја пишем књиге"* (XXV глава у роману *Прољећа Ивана Галеба*); Бранко Миљковић:

Поезија и облик; Херметичка песма;

Књижевне студије и есеји (2 по избору):

Љубомир Недић: *Војислав, О књижевној критици*; Богдан Поповић: *Предговор "Антологији новије српске лирике", Алегорична сатирична прича, Једна критичка анализа*; Слободан Јовановић: *Љубомир Недић, Драгиша Васић*; Јован Дучић: *Споменик Војиславу*; Станислав Винавер: *Скерлић и Бојић, Растко Петровић, лелујави лик са фреске*; Исидора Секулић: *Исток у приповеткама Ива Андрића*; Милан Богдановић: *"Пут Алије Ђерзелеза", "Сеобе" Милоша Црњанског*; Иво Андрић: *Његош као трагички јунак косовске мисли*; Милан Кашанин: *Личност и дело светоза Саве*; Ђорђе Сп. Радојичић: *Постанак "Слова љубве" Деспота Стефана Лазаревића*; Драгиша Живковић: *Андрићев стил, Санта Марија дела Салуте, Спомен на Руварца*; Зоран Мишић: *Поезија опседнутих ведрина* (о поезији Васка Попе); Иво Тартаља: *Склапање приче* (у књизи *Приповедачева естетика*); Миодраг Павловић: *Владислав Петковић-Дис, Милутин Бојић*; Љубомир Симовић: *Заветна песма Милоша Црњанског* (о "Ламенту над Београдом"), *О једној грани српског симболизма*; Иван В. Лалић: *О поезији Васка Попе*; Љубиша Јеремић: *Казивања Драгослава Михаиловића о патњи и милости* (у књизи *Проза новог стила*), *"Вечити младожења"-трагика пролазности, Светолик Ранковић - трагика осујећености* (обе студије у књизи *Трагички видови старијег српског романа*); Новица Петковић: *Софкин силазак* (у књизи *Два српска романа*), *Сан Вука Исаковича, Лирика Милоша Црњанског* (у књизи *Лирске епифаније Милоша Црњанског*); Душан Иванић: *Књижевно дјело Буре Јакишића, Ка поетици прозе у епосу реализма* (обе студије у књизи *Модел књижевног говора*);

Литература

1. *Књижевност* (избор књижевнонаучних текстова за студенте учитељских факултета), приредили В.Цветановић, А.Јовановић, В.Милатовић, Београд,
2. Драгиша Живковић: *Теорија књижевности*, Београд, 1994. или Миливој Солар: *Теорија књижевности*, Загреб, 1989. или Иво Тартаља: *Теорија књижевности*, Београд, 1997.
3. *Речник књижевних термина*, Београд, 1985, 1992.

4. Јован Деретић: *Историја српске књижевности*, Београд, 1983.
5. Јован Скерлић: *Историја нове српске књижевности*, Београд, 1914. (и друга издања);
6. Димитрије Богдановић: *Историја старе српске књижевности*, Београд, 1981. или
Милан Кашанин: *Српска књижевност у средњем веку*, Београд, 1975.
7. Ђорђе Трифуновић: *Стара српска књижевност*, Београд, 1994.
8. Радмила Пешић, Нада Милошевић-Ђорђевић: *Народна књижевност*, 1984.

СОЦИОЛОГИЈА ОБРАЗОВАЊА

Консултације:

проф. др Станоје Ивановић, уторак 12.00 - 14.00 часова мр

Ратко Дрндаревић, четвртак 17.00 - 18.30 часова

1. Предмет социологије образовања; метод социологије образовања
2. Социологија образовања и друге науке: педагогија, социјална психологија, економика образовања, педагошка антропологија
3. Социјализација, васпитање, образовање - појмовна одређења
4. Функционалистичко схватање образовања
5. Марксистичко схватање образовања
6. Интеракционистичко схватање образовања
7. Настанак и развој социологије образовања
8. Теоријске оријентације (правци) у социологији образовања
9. Друштвена подела рада, производња и образовање
10. Индустријализација и развој образовања
 11. Промене у секторима рада и образовање
 12. Друштвена условљеност образовања; образовање и конформизам; образовање и индогринација
 13. Друштвена улога образовања; образовање и друштвене

- вредности
14. Друштвене погребне и образовање
 15. Научно-технички развој и образовање; промене под утицајем научно-техничког развоја; друштвене последице научно-техничког развоја
 16. Економски развој и образовање; промене професионалне и квалификационе структуре; раст продуктивности рада; промене у организацији и саставу производње
 17. Образовни ниво становништва и економски развој
 18. Друштвена средства за образовање; извори средстава и структура трошкова
 19. образовање, запошљавање и миграција радне снаге
 20. образовање и демографске промене
 21. образовање, култура и културне вредности
 22. Културни процеси и образовање
 23. Друштвена покретљивост и образовање; друштвена стратификација и образовање, друштвена саморепродукција и образовање
 24. Теоријска схватања неједнакости у образовању
 25. Неједнакости у образовању
 26. Социјалне разлике и успех у образовању
 27. Друштвени статус и образовање
 28. образовање и масовна култура: поткултуре младих
 29. образовање и масовни медији; слободно време и медији
 30. Појам и димензије социјализације личности
 31. Етапе социјализације личности и њихова обележја
 32. Носиоци социјализације личности; значај и улога породице, школе, вршњака, медија и културе у процесу социјализације
 33. Социјална интеграција, социјални идентитет, друштвени карактер
 34. Ефекти социјализације личности
 35. Узроци, социјални чиниоци и врсте девијантног понашања
 36. Теоријска схватања девијантног понашања
 37. Пушење, алкохолизам, наркоманија

38. Облици и носиоци превенције девијантног понашања
39. образовање и локална средина
40. образовање и примарне друштвене групе
41. Друштвене мере за ублажавање неједнакости у образовању
42. Друштвени односи у образовању: ауторитарни, демократски и слободни односи у образовању
43. Социјални чиниоци и развој образовања
44. Технолошки развој и промене у образовању
45. Савремени економски развој и образовање
46. Нове технологије и образовање
47. образовање и специјализација
48. Посгиндусгријско друштво и образовање
49. Демокрагизација образовања
50. Глобализација и образовање

Литература:

Станоје Ивановић, Социологија образовања, Избор радова, Учитељски факултет, Београд, 2005.

Драган Коковић: *Социологија образовања*, Универзитет у Новом Саду, 2000.

Станоје Ивановић: *Социологија образовања*, Учитељски факултет, Јагодина, 2003.

Ненад Кеџмановић: *Социологија образовања*, Учитељски факултет, Београд, 1996

ДИДАКТИКА

Писмени део испита (оквирна питања)

1. Савремени дидактички правци 60-их година 20. века
2. Савремени дидактички правци 80-их година 20. века
3. Положај ученика у светлу савремених дидактичких праваца
4. Дидактика као теорија образовања
5. Теорија образовања В. Клапкија
6. Критичко-конструктивна дидактика
7. Дидактика као теорија наставе

8. Берлински дидактички модел
9. Хамбуршки дидактички модел
10. Основне категорије интенционалности у хамбуршком дидактичком моделу
11. Поља одлучивања у дидактици поучавања и учења (Хајманов модел)
12. Шулцов модел планирања наставе
13. Критичко-комуникативна дидактика
14. Појам и карактеристике кибернетске дидактике
15. Дидактика заснована на теорији информација
16. Улога и значај повратне информације у настави
17. Системско-теоријска дидактика
18. Курикулум – појам и педагошко значење
19. Курикуларна теорија Кристине Мелер
20. Основни постулати курикуларне теорије наставе
21. Етапе у Тилеровом моделу курикуларне евалуације
22. Облици индивидуализације наставе
23. Индивидуализација наставе применом групног облика рада
24. Индивидуализација наставе применом наставних листића
25. Дидактичке вредности индивидуално планиране наставе
26. Програмирани модел обраде наставних садржаја
27. Теоријске основе програмиране наставе
28. Структура програмираног чланка
29. Врсте програма за програмирану наставу
30. Организација часа програмиране наставе
31. Егземпларни модел обраде наставних садржаја
32. Дидактичке вредности егземпларне наставе
33. Фазе у припреми и реализацији егземпларне наставе
34. Проблемски модел обраде наставних садржаја
35. Организација часа проблемске наставе
36. Настава различитих нивоа сложености
37. Дидактичке вредности наставе различитих нивоа сложености
38. Организација часа применом наставе различитих нивоа сложености
39. Појам и предмет проучавања докимологије
40. Смисао и значај евалуације у настави
41. Основни докимолошки захтеви у процесу оцењивању ученика
42. Проверавања и оцењивања ученика с обзиром на технику извођења

43. Технике објективног оцењивања постигнућа ученика
44. Појам и карактеристике есеј теста
45. Петминутно испитивање у настави
46. Примена теста знања у евалуацији постигнућа ученика
47. Метријске карактеристике теста знања
48. Предности и недостаци нумеричког оцењивања ученика
49. Смисао и значај дескриптивног оцењивања ученика
50. Фактори који утичу на непоузданост школске оцене
51. Место и улога формативне евалуације у настави
52. Место и улога сумативне евалуације у настави
53. Функција оцењивања у односу на ученике
54. Компоненте праћења и оцењивања рада ученика
55. Критеријуми оцењивања ученика
56. Смисао самоевалуације и међусобне евалуације ученика
57. Индивидуализовано оцењивање ученика

Практични део испита

Студент је дужан да, пре полагања писменог дела испита, донесе на увид три припреме за реализацију наставног рада путем три различита иновативна модела наставе (проблемска настава, програмирана настава, индивидуализована настава, егземпларна настава и др.) у оквиру три различита наставна предмета. Потребно је самостално изабрати наставни предмет и наставну јединицу (за обраду путем одговарајућег модела наставе) и формулисати опште дидактичко-методичке податке и основне задатке наставе (образовни, функционални и васпитни).

Испит

Испит се полаже: писмено (есеј тест), практично (вежбе) и усмено. Положени писмени и практични део испита су услов за излазак на усмени део испита.

Литература

1. Вилотијевић, М.: *Дидактика 1*, Научна књига и Учитељски факултет, Београд, 2000, стр. 209-313.

2. Вилотијевић, М.: *Дидактика 2*, Научна књига и Учитељски факултет, Београд, 2000, стр. 21–111.
3. Вилотијевић, М.: *Дидактика 3*, Научна књига и Учитељски факултет, Београд, 2000, стр. 47-61 и 353-391.

МАСОВНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ

Испитна питања

УВОД У КОМУНИКАЦИЈЕ (I)

1. Појам и дефиниција комуникације 2. Врсте комуникације 3. Интер-персонална комуникација 4. Облици невербалне комуникације 5. Посредна и непосредна комуникација 6. Природа, врсте и функције знакова 7. Денотативно и конотативно значење 8. Појам и дефиниција масовне комуникације 9. Елементи мас-комуникације 10. Елементи мас-комуникације: комуникатор 11. Елементи мас-комуникације: кодови 12. Специфичности визуелних кодова 13. Специфичности рекламних кодова 14. Медији мас-комуникације 15. Медији су поруке 16. Медији спајају људе 17. Елементи мас-комуникације: регулатори 18. Цензура и друштвена одговорност 19. Елементи мас-комуникације: филтери 20. Елементи мас-комуникације: публика 21. Елементи мас-комуникације: поврагна спрега 22. Глобално село 23. Весги и информације 24. Медијске разлике у весгима 25. Информација и коментар 26. Благовременост и закашњење у информисању 27. Кригички погрошач 28. Услови кригичке погрошње медијске продукције 29. Селективно конзумирање медија 30. Медији и масовни укус 31. Слободно време и мас-медији 32. Забава и мас-медији 33. Умећност и мас-медији 34. Интеракција доколице, забаве и уметности 35. Педагошка комуникација 36. Медији у образовању 37. Медији у образовању и уметности 38. Мас-медији у односима с јавношћу (ПР) 39. Мас-медији у образовању за медије 40. Креативна пропагандна комуникација

МАС-МЕДИЈИ (II)

41. Анализа и интерпретација медијских порука 42. Реторичка анализа аргументованих порука 43. Емпиријска анализа аргументованих порука 44. Семиолошка анализа визуелних кодова 45. Интерпретација рекламних кодова 46. Графички дизајн штампаних медија 47. Штампани медији: књига 48. Индустрија књиге 49. Књига: медиј мас-комуникације или умећност? 50. Штампани медији: новине 51. Штампани медији: часопис 52. Часопис:

медиј мас-комуникације или уметност? 53.Карикатура - медиј мас-комуникације или уметност? 54.Фотографија - медиј мас-комуникације или уметност? 55.Стрип - медиј мас-комуникације или уметност? 56.Филм документ једног сна 57.Филм и стварност 58.Филмски спектакл- стварност 59.Комуникација са екраном 60.Филмска критика и популарност 61.Филм - медиј мас-комуникације или уметност? 62.Специфичности радио-израза 63.Радио форме, функције и публице 64.Директан радио-пренос 65.Радио: контакт програм 66.Радио публика 67.Радио - медиј мас-комуникације или уметност? 68.Телевизија као комуникативни чин 69.Комуникабилност ТВ спектакла 70.ТВ: облик симболичког представљања 71.ТВ стварна и симболичка дистанца 72.Фактографско-информативни ниво ТВ порука 73.ТВ спектакл стварност 74.Евокативна моћ ТВ спектакла 75.Функције ТВ спектакла 76.Директан ТВ пренос 77.Телевизија: контакт програм 78.ТВ - медиј мас-комуникације или уметност? 79.Дизајнирање кампање информисања и убеђивања 80.Могућности уметничке комуникације у оквиру масовне културе

УПОТРЕБА МЕДИЈА (III)

81.Облици манипулације 82.Реклама - медијски оквири 83.Пропаганда - медијски оквири 84.Индоктринација - медијски оквири 85.Индустрија забаве и сна 86.Религиозна проповед - медијски оквири 87.Кригика индустрије свесги 88.Употреба медија 89.Ефекти мас-медија: когниција и компрехенција 90.Ефекти мас-медија: измене у понашању 91.Ефекти мас-медија: ставови и вредносни системи 92.Социјализација и образовање медијски оквири 93.Утицај мас-медија на друштвена кретања 94.Утицај мас-медија на децу 95.Насиље и мас-медији 96.Кич и шунд у мас-медијима 97.Ерогика у мас-медијима 98.Ерогика и порнографија у фотографији 99.Еротика и порнографија у филму 100.Ерогика и порнографија на ТВ 101.Стил, дизајн и промена 102.Сгварање и значење личног имица 103.Национални концепт образовања за медије и мас-комуникације 104.Законодавно-правно и системско регулисање образовања за медије 105.Образовање за медије: искуство и пракса других земаља 106.Елементи медијске културе у нашим програмима у основној школи 107.Образовање за медије: полазишта и приступи 108.Циљеви образовања за медије 109.Задаци образовања за медије 110.Основе програма образовања за медије III.Услови реализације програма образовања за медије 112.Образовање за медије: модел наставног процеса 113.Наставни облици у реализацији програма образовања за медије 114.Методе рада у реализацији програма образовања за медије 115.Вежбе (радионице) у реализацији програма образовања за медије 116.Елементарно медијско образовање 117.Елементарно медијско образовање: области знања и разумевања

И8. Медијски произвођачи (перформансе, знања и разумевања) 119. Медијске категорије (перформансе, знања и разумевања) 120. Медијске технологије (перформансе, знања и разумевања) 121. Језици медија (перформансе, знања и разумевања) 122. Публике медија (перформансе, знања и разумевања) 123. Естегике медија (перформансе, знања и разумевања)

БАЈКА - ТУМАЧЕЊА ЗНАЧЕЊА (IV)

124. Бајкаи/илиисгина 125. Бајкаи између медија и умегности 126. Бајка ревизија, варијација, алтернатива 127. Медијски контекст бајке 128. Бајке и визуелни кодови (стрип, филм, ТВ) 129. Тумачења значења бајке - 130. Тумачења значења бајке - психоаналитички приступ 131. Тумачења значења бајке - социолошки приступ 132. Тумачења значења бајке - марсовски приступ 133. Тумачења значења бајке - кобајаги бајке 134. Тумачења значења бајке - интерактивне игре 135. Тумачења значења бајке - сликовнице 136. Тумачења значења бајке - бојанице 137. Тумачења значења бајке - Волт Дизни 138. Тумачења значења бајке - стрип 139. Тумачења значења бајке - филм 140. Тумачења значења бајке - ТВ 141. Тумачења значења бајке - филм за децу 142. Тумачења значења бајке - филм за одрасле 143. Бајка - шта је писац хтео да каже? 144. Тумачења значења бајке - Алиса у Земљичуда 145. Тумачења значења бајке - Ивица и Марица 146. Тумачења значења бајке - Пепелуга 147. Тумачења значења бајке - Снежана и 7 патуљака 148. Тумачења значења бајке - Трнова Ружица 149. Тумачења значења бајке - Успавана лепотица 150. Тумачења значења бајке - Три прасета 151. Тумачења значења бајке - Лепотица и звер 152. Тумачења значења бајке - Златокоса 153. Тумачења значења бајке - Црвенкапа

Упућивање на референце стицања компетенције:

Литература:

1. Безданов Госгимир, Светлана. 1994. *За(у)вођење медија*. Агена. Београд.
2. Безданов Госгимир, Светлана. 1998. *Бајка у земљи медија*. Агена/Институт за филм. Београд.
3. Безданов Госгимир, Светлана/Радиновић, Катарина. 2000. *Дете са три листа: породици, школи, медији*. Школа за родитеље (ОШ Иво Лола Рибар)/Академија 28 (ДП Ђуро Салај). Суботица/Београд.
4. Ђорђевић, Тома. 1989. *Теорија масовних комуникација*. СИТЈ. Београд.
5. Еко, Умберто. 1973. *Култура, информација, комуникација*. Нолит.

Београд.

6. Маклуан, Маршал. 1971. *Познавање општина*. Просвета. Београд.
7. Морен, Едгар. 1979. *Дух времена*. БИГЗ. Београд.
8. Шушњић, Дјуро. 1990. *Рибари људских душа*. Младост. Београд.
9. *Образовање и масовне комуникације*. 1993. Министарство просвете Републике Србије. Београд

Проширена литература:

1. Безданов Гостамир, Светлана. 2002. *КОБАЈАГИ МЕДИЈСКИ КУБАР* (Специјалитети од белог зеца у пацу а ла Гутенберг). Фонд за уметност медија. Београд.
2. Бретон, Филип. 2000. *Изманипулисана реч*. Слио. Београд.
3. Бурдије, Пјер. 2000. *Нарисовано огледало*. Слио. Београд.
4. Гоне, Жак. 1998. *Образовање и медији*. Слио. Београд.
5. Лазич, Радослав. 1997. *Естетика ТВрежије*. РТС ТВ Београд. Београд.
6. Лоример, Роланд. 1998. *Масовне комуникације*. Цлио. Београд.
7. Тодоровић, Неда. 1996. *Дух деведесетих* БМГ. Београд.
8. Зиндовић Вукадиновић, Гордана/Безданов Госгимир, Светлана /Тошић, Драгољуб/Стојковић, Градимир/Новаковић, Миодраг. 2001. *PARSPRO TOTO*. Медија Фокус. Београд.
9. Жанетић, Војислав/(илустровао) Добросав Боб Живковић. 1997. *Бића о којима мало знамо*. Zepfer Book World. Београд.
Функционалне (наменске) селекције извора (илустрација) из press, audio, video, virtual clipping-a.

Начин провере стечене компетенције студената:

Евалуација постигнућа кроз праћење свих активности.

Евалуација јавних наступа и писаних радова.

Екстерна евалуација продукције од стране експерата у медијском окружењу.

Стицање привилегија у току реализације програма.

Формална провера испитом.

ИНФОРМАТИКА

ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ

Увод у информатику

Одређење појма информатике. Информациона технологија. Теорија информација и комуникација. Дефинисање информације, одређење појма и суштине. Комуникације. Системи комуникација. Модели наставне комуникације. Информатика и образовање. Информагизација образовања, анализа пелевангних фактора. Коришћење нових технологија у функцији превазилажења недостатака градиционалне наставе.

Електронски рачунари - компјутери у образовању

Преглед развоја информатизације образовања. Електронски рачунари-компјутери. Класификација компјутера. Организација компјутера. Микрорачунарски систем. Конфигурација, склопови и принципи рада микрорачунарског система. Оперативна меморија. Процесор. Периферна меморија. Улазни и излазни уређаји микрорачунарског система. Појам и сгруктура информационог система.

Базе података

Организација података. Поља, слогови, датотеке и базе података. Системи за управљање базама података (хијерархијски, мрежни, релациони). Претрага база података према идентификационом кључу (примена у претрази књига и часописа).

Програмски језици и алати и основе рачунарских мрежа

Технологија програмирања на рачунарима. Програмски интерпретери и компајлери. Програми за обраду и штампање текста. Програми за уређење табела и за графо-аналитичку обраду података. Програми за креирање и уређење слика и цртежа. Рад у WINDOWS окружењу. Карактеристике оперативног система Windows 95-2000.

Телекомуникационе технологије

Комуникационе мреже између рачунара у функцији креирања информационог система у образовању. Телефонске и сателитске комуникације креирања информационог система у образовању. Телефонске и сателитске комуникације у образовном процесу и ISDN технологија. Вештачка интелигенција и експертни системи у настави и учењу.

Мултимедијални образовни софтвер

Појам мултимедијалног образовног софтвера. Вредновање образовног рачунарског софтвера. Анализа фактора примене образовног рачунарског софтвера у разредној настави. Основе пројектовања образовног рачунарског софтвера. Приказ софтверских решења и анализирање њиховог доприноса ефикасности наставе и учења. Приказ интелигентног турског рачунарског софтвера. Методолошке основе за пројектовање и развој образовног рачунарског софтвера. Остваривање интеракције између ученика и софтвера. Евалуација знања ученика коришћењем образовног софтвера.

Развој информационе технологије и перспективе образовања

Нове информационе технологије и промене у систему и организацији образовних система. Настава и учење у светлу развоја информационих технологија. Виртуелна реалност у образовању.

В Е Ж Б Е

Студенти се оспособљавају за практичан рад са:

1. операивним системом Windows 95-2000;
2. текст процесором Word for Windows;
3. програмом за рад са низовима података EXCEL;
4. програмом за графичку обраду (PaintiMini Corell Draw);
5. Windows Commander-ом или Norton Commander-ом;
6. коришћењем образовног софтвера;
7. софтвером за преграгу књига и часописа у библиотеци.

Литература:

1. Бранковић, Д., Мандић, Д.: *Методика информатичког образовања са основама информатике*, Филозофски факултет у Бањој Луци, Бања Лука, 2003.
2. Мандић, Д.: *Информациона технологија у образовању*, С. Сарајево, 2001.
3. Надрљански, Ђ: *Информатика за учитеље*, Београд, 1997.
4. Крсмановић, С Мандић, Д.: *Менаџмент информационих система*, Београд, 1998.
5. Часопис *Образовна технологија*, Београд.

6. Часопис *Иновације у настави*, Београд.
7. WEB ресурси (Educom Review, Amazon.com и сл.)

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

ИСТОРИЈА СРПСКЕ КУЛТУРЕ

І О ПРЕДМЕТУ

Као и већина предмета, и овај на располагању има само један семестар, али је важно да се студенти, макар у маломе, упознају са основним елементима своје културе - тако неопходним и за њихово лично образовање и за њихов рад са децом. И, исто тако важно: да се упознају са литературом коју ће и касније, кад год им се за њом укаже потреба, знати да користе. Треба напоменути да се на учитељским факултетима у Србији историја уопште не предаје или предаје веома мале, што *Историји српске културе* даје додатну вредност.

Програм овог предмета је замишљен као студијско путовање кроз три оделита а међусобно повезана простора српске културе: општесловенски, српсковизантијски и модерно-грађански. Њима би одговарала три облика друштвеног уређења (родовско, феудално и грађанско), две различите религије (паганска и хришћанска) и, у новије доба, одвојеност државе (школе) од цркве. Наравно, и не мање значајно, различити су и начини живљења (одевање, становање, итд), уметности, погледи на свет. А, опет, будући да и индивидуални и колективни организми у своме развоју понављају и развој врсте у маломе, све три културе упоредо опстојавају и у нашој колективној, и у нашој индивидуалној свести. Свеједно да ли то хоћемо да видимо или нећемо, свеједно да ли се то нама свиђа или не свиђа. Зато проучавање српске културе није тек академска ствар, окренута ономе што је било, него савремени животни процес у најдубљој вези са оним што јесмо и што ћемо бити. Она није скуп мртвих, преживелих норми, него духовна стаза која нас из прошлости преводи у будућност и чува од обескорењивања и обезличавања, тако претећи надвијених над нама. Чајкановићеве студије о паганској димензији нашега бића или Цвијићеве о балканским типовима (посебно о *динарском* и *централнобалканском*) довољно сведоче о томе. Да не говоримо о *свевремености* хришћанског учења које се, из разних разлога, деценијама систематски потискује, да би увек изнова васкрсло, јер увек изнова васкрсава и потреба за њим. Уосталом, велики део европске историје, етике, васпитања и уметности незамислив је без

своје хришћанске подлоге. Оно што важи за велике европске народе и њихову културу, у истој мери важи за мали европски, српски народ и његову, није нескромно рећи, не тако малу културу. А најмање што ми, њени данашњи баштеници, можемо да учинимо за њу, јесте: да је упознајемо и да јој служимо.

Јер култура је средство, а не циљ. (То исто важи и за проучавање *Историје српске културе*). Она нам, кроз све своје облике, помаже да откривамо тајне које се скривају иза застора овога света. Можда још важније, култура није *присила*, него је *слобода*: она не може, нити је то њен циљ, да влада нама и да утиче на спољашње процесе у свету; она јесте унутарња снага која ће изнутра да нас преображава, да даје општу перспективу и отворене одговоре на основна и егзистенцијална питања која се пред нас постављају. Да би вршила ову своју улогу, она сама мора - а српска култура је, то уопште није тешко доказати, увек таква била — да буде отворена и спремна да у себе прими и преобрази све оно што је достојно да буде примљено, што јача *европску свест српске културе*, али и да одбаци све што поништава људско достојанство и задобијени цивилизацијски ниво.

Историја српске културе је веома сложен предмет који обухвата разнолике аспекте човековог постојања у времену: од свакодневног живота, обичаја, веровања, погледа на свет, до уметничког и научног стварања. При томе, култура није само прост и механички збир свих ових дисциплина. Она је (и) она нит или, другачије речено *свеобухватајући везивни дух* који разнолике форме културе везује у јединствену целину чији је значај, у сваком погледу, немерљив.

После програма, дата су, као пример за студенте, два испитна теста из претходних рокова.

II ПРОГРАМ

I

1. *Појам и специфичности српске културе*
2. Држава, црква, култура
3. Простори српске културе
4. Српска етнолошка слика
5. Облици српске културе (свакидашњи живот, језик, уметности,

- наука)
6. Српска култура између Истока и Запада

II

7. ***Наслеђе словенске културе (српскословенска култура)***
8. Словенска митологија
9. Пагански поглед на свет

III

10. ***Основе српсковизантијске културе***
11. Примање хришћанства
12. Стварање српске средњовековне државе и српске православне цркве
13. Формирање првог књижевног језика
14. Духовне уметности: књижевност, архитектура, сликарство, музика
15. Средњовековни поглед на свет

IV

16. ***Модерна грађанска култура (18 — 20. век)***
17. Културни прелом у 18. веку
18. Формирање модерне српске нације и борба за културно јединство
19. Даљи развој књижевног језика
20. Развој уметности
21. Развој науке
22. Оснивање културних институција
23. Грађански поглед на свет

V

24. ***Традиционална и модерна култура***

VI

25. ***Европски контекст српске културе***

Опита литература

1. *Историја српске културе* (редакциони одбор: Павле Ивић и др), Горњи Милановац — Београд, 1994.
3. Јован Деретић, *Културна историја Срба*, Београд, 2005.
2. *Нова историја српског народа*, приредио Душан Т. Батаковић, Београд, 2000.

III ИСПИТНИ ОГЛЕДНИ ТЕСТ

Тест се ради 50 минута. За свако тачно одговорено питање добија се по један поен. Половични одговори се не признају. Студент је положио испит ако је одговорио на половину или више питања.

1. Аутор српске химне *Боже правде* је:
 - a) Стеван Стојановић Мокрањац
 - b) Мита Топаловић
 - v) Даворин Јенко
2. Ком жанру припада Христићева “*Охридска легенда*”?

3. Творац *Руковети* је

4. *Богослужење* у православној цркви је _____, а у католичкој _____.
5. Повежите манастире и њихове ктиторе:

<i>Студеница</i>	Стефан Првовенчани
<i>Жича</i>	Деспот Стефан Лазаревић
<i>Грачаница</i>	Краљ Милутин
<i>Манасија</i>	Стефан Немања

6. Одредите сажето основну разлику између фреске и иконе:

7. Народно позориште у Београду саграђено је _____
године, а његов пројектант је _____
8. Велика Сеоба Срба одиграла се _____ године, под
вођством _____. Прешавши у Угарску
Срби су прихватили _____ уметнички стил.
9. Најпознатија слика о Великој Сеоби јесте _____,
сликара _____.
10. *Матица српска* је основана _____ године у
_____, а данас је њено седиште у
_____.
11. Наведите прве српске земље (бар четири од њих):

12. Наведите бар три божанства Старих Словена и њихове
функције: _____
13. *Српска црква* је постала аутокефална _____ године, а
њен први архиепископ био је _____.
14. *Пећка Патријаршија* је обновљена _____ године.
Објасните у једној реченици у чему је за српски народ било
изузетно значајно њено обнављање:

15. Напишите имена аутора следећих слика:
Пијани брод _____
Венера са лампом _____

Девојка у плавом _____
Сироче на мајчином гробу _____.

15. Наведите четири Цвијићева балканска типа:

- а) _____
- б) _____
- в) _____
- г) _____.

16. Повежите имена српских научника са њиховим делима:

Веселин Чајкановић	<i>Елементи математичке феноменологије</i>
Михајло Петровић Алас	<i>Канон осунчавања Земље</i>
Милутин Миланковић	<i>Уставобранитељи и њихова влада</i>
Слободан Јовановић	<i>О српском врховном богу</i>
Јосиф Панчић	<i>Флора Кнежевине Србије</i>

17. Ко је режирао филмове:

Скупљачи перја _____
Ко то тамо пева _____

18. Творац првог словенског писма _____ је
_____ у _____ веку.

19. Наведите етапе српског књижевног језика: _____

20. Српска књижевна задруга основана је _____ године у
_____, са задатком

21. Најзначајнији градови у Србији у римско доба су (наведите бар три):

22. Културно и духовно средиште Срба почетком 18. века било је у:

- a) Новом Саду
- b) Сент Андреји
- c) Смедереву

23. Друштво српске словесности основано је _____ године.
Данас се оно зове _____.

24. Прву српску штампарију основао је на _____ владар
_____ године _____.

26. 06. 2001.

IV ИСПИТНИ ОГЛЕДНИ ТЕСТ

Студент _____
бр. инд. _____

Тест се ради 45 минута. За свако тачно одговорено питање добија се по један поен. Половични одговори се не признају. Студент је положио испит ако је одговорио на 8 или више питања.

1. У близини Доњег Милановца 1965. године откривено је велико насеље из средњег каменог доба. То је _____ . Пронашао га је наш чувени археолог _____ .
2. У хришћанском календару наведени велики празници славе (које библијске догађаје):
Педесетница _____
Велика Госпојина _____
Мала Госпојина _____

3. Одредите место (или област) у којима се налазе следећи манастири:
Ресава (Манасија) _____
Градац _____
Прохор Пчињски _____
4. Наведите адресе (улица, трг) на којима се налазе:
Коларчев _____ *народни*
универзитет _____
Београдско _____ *драмско*
позориште _____
Универзитетска _____ *библиотека*
"С.Марковић" _____
5. Најзначајнија личност с краја ЦИЦ и почетка ЦЦ века, а многи сматрају и уопште, српске музичке историје био је _____, који својим музичким делом утемељује романтизам у нас и поставља основу за развој националне школе.
6. Наведите ауторе следећих музичких дела:
Мари на Дрину _____
Коштана _____
Литургија св. Јована Златоустог _____
7. Напишите имена аутора следећих слика:
Косовка девојка _____
Косовски божури _____
Борба петлова _____
8. Познати *Споменик косовским јунацима* подигнут 1899. године у _____ (град) дело је вајара _____.
9. Млади српски редитељ _____ (име) ове године је био номинован за филмску награду Оскар у

категорији краткометражног играног филма, са филмом _____.

10. У ком граду се сваке године одржава *Стеријино позорје*?

11. Које позориште је основано у Крагујевцу 1835. године?

Оснивање позоришта везано је за име Јоакима Вујића, а покровитељ позоришта је био _____.

12. Недавно је у Народном музеју у Београду одржана веома посећена изложба *Импресивно* посвећена делима познатих аутора импресинизма. Наведите бар једно дело и његовог аутора које је изложено овом приликом.

13. Повежите имена српских научника са њиховим делима:

1. Григорије Острогорски	а. <i>Кроз васиону и векове</i>
2. Павле Ивић	б. <i>Роман јегуље</i>
3. Михајло Петровић Алас	в. <i>Српски народ и његов језик</i>
4. Милутин Миланковић	г. <i>Историја Византије</i>

14. Објасните у чему је значај и лепота српског средњовековног сликарства:

15. Објасните значај Стевана Стојановића Мокрањца у развоју српске музике:

7. 7. 2004.

ФИЛМСКА И ТВ КУЛТУРА

ИСПИТНА ПИТАЊА

Филм (I)

1.Развој фотографије 2.Покрегне слике почеци... 3.Почеци кинематографске делатности на тлу Југославије 4.Почеци филмске индустрије фабрике снова... 5.Злабно доба совјетског филма б.Немачки експресионизам у филму 7Америчка нема комедија 8.Последице изазване појавом звучног филма 9.Појава звучног филма у САД 10.Појава звучног филма у Совјетском Савезу И.Појава звучног филма у Италији и Немачкој 12.Појава звучног филма у Француској 13.Неореализам у италијанском филму 14Америчка кинематографија у време II светског рата 15.Светска кинематографија после II светског рата 16.Прашка школа: југословенски аутори 17.Савремени немачки филм 18.Савремени амерички филм

19.Филмска изражајна средства 20.Слика као изражајно средство филма 21.Покретна слика као изражајно средство филма 22.Филмско време као изражајно средство филма 23.Филмски простор као изражајно средство филма 24.Принципи филмске монтаже 25.Кадар, секвенца и монтажне споне 26.Стилске фигуре у филму 27.Дух кроз тело: глума у филму 28.Филмскарежија 29.Подела талента - стварање филмског дела 30.Филмски родови и врсте 31.Филмски жанрови 32.Документарни филм 33.Играни филм 34.Анимирани филм 35.Филм - масовна забава или уметност 36.Идентификација и пројекција 37.Филмска публика поврагни утицаји 38.Филмска кригика 39.Кич и шунд у филму 40.Филм или човек из маште

Телевизија (II)

41.Дефинисање телевизије 42.Посебне карактеристике телевизије 43.Сложеност деловања телевизије 44.Телевизија није филм 45.Филм и телевизија 46.Историјски развој телевизије у свету 47.Историјски развој телевизије у Југославији 48.Телевизија као изражајно средство 49.Специфичност језика телевизије 50.Изражајна средства телевизије 51.Информативна функција ТВ програма 52.Забавна функција ТВ програма 53.Едукативна функција ТВ програма 54.Пропагандна функција ТВ програма 55.Културно-умегничка функција ТВ програма 56.ТВ: информативни програм 57.ТВ: забавни програм 58.ТВ: школски програм 59.ТВ: економско-пропагандни програм 60.ТВ: културно-уметнички програм 61.ТВ: програм за децу 62.Кадрови који учествују у ТВ производњи 63.Ауторски део ТВ производне екипе 64.Телевизија: информација и интерпретација 65.Телевизија: истинитост обавештавања 66.Телевизија: реално и фиктивно 67.Илузија стварности на ТВ екрану 68.Телевизија и стварност - утицаји 69.Реторика рекламне слике 70.Директан ТВ пренос 71.Телевизија: контакт програм 72.Различито психолошко дејство филмског и ТВ призора 73.Психолошко дејство ТВ призора 74.Телевизија: задовољење масе 75.Утицај масе на физиономију ТВ програма 76.ТВ кригика 77.Телевизија: мит и популарност 78.Програм филмске и ТВ културе у основној школи 79.Начела, полазишта и приступи у настави филмске и ТВ културе 80.Дидагички оквири за реализацију програма филмске и ТВ културе у основној школи

Упућивање на референце стицања компетенције:

Литература: 1.Арнхајм, Рудолф. 1962. *Филм шо уметност*. Народна књига. Београд. 2.Белан, Бранко. 1979. *Синтакса и поетика филма*. Филмотека 16. Загреб. 3.Безданов Госгимир, Светлана. 1993. *Филмом до кригике* & вв. Институт за филм/Учитељски факултет/Орбис.

Београд.4.Јовановић, Сретен. 1990. *Основи филмске продукције*. ФДУ. Београд. 5.Лазич,Радослав. 1989. *Трактат о филмској режији*. Институт за филм. Београд. 6.Линдгрен, Ернест. 1966. *Уметност филма*. Магица српска. Суботица.7.Морен, Едгар. 1967. *Филм или човек из машине*. Институт за филм. Београд. 8.Петерлић, Анте. 1982. *Основе теорије филма*. Филмотека 16. Загреб. 9.Пегрић, Влада. 1971. *Осма сила*. РТВ Београд. Београд.10.Поповић, Зоран. 1990. *Основи телевизијске продукције*. ФДУ. Београд. Функционалне (наменске) селекције извора (илустрација) из gess, audio, video, virtual clipping-a.

Начин провере стечене компетенције студената:

Евалуација постигнућа кроз праћење свих активности.

Евалуација јавних наступа и писаних радова.

Екстерна евалуација продукције од стране експерата у медијском окружењу.

Стицање привилегија у току реализације програма.

Формална провера испитом.

ОКВИРНА ПИТАЊА И ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА ЗА СТУДЕНТЕ III и IV ГОДИНЕ

МЕТОДОЛОГИЈА ПЕДАГОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА

1. ПРОГРАМ ПРЕДАВАЊА

- 1.1. Одређење методологије педагошких истраживања.
- 1.2. Врсте педагошких истраживања.
- 1.3. Методе педагошких истраживања.
- 1.4. Хипотезе, варијабле и узорци у педагошким истраживањима.
- 1.5. Технике и инструменти у педагошким истраживањима.
- 1.6. Етапе и општи ток, пројектовање и извештавање у педагошким истраживањима.
- 1.7. Истраживачи у педагошким истраживањима.
- 1.8. Стагистика у педагошким истраживањима.

2. ПРОГРАМ ВЕЖБИ

1. Анализа литературе која се односи на програмске садржаје.
2. Анализа публикованих и непубликованих пројеката истраживања и извештаја о спроведеним истраживањима.
3. Израда истраживачких пројеката.
4. Конструисање инструмената педагошких истраживања (конструисаги десет различитих инструмената).

3. МЕТОДОЛОШКИ ПРАКТИКУМ

У оквиру методолошког практикума студент је дужан да самостално: (1) конструише истраживачке инструменте: листу посмаграња, протокол интервјуа, анкетни упитник, неформални тест знања, микротест знања, скалу процене Ликертовог типа, чек листу, евиденциону листу са скалом процене, скалу процене (по избору), социометријски упитник и друго; (2) уради предвиђене стагистичке вежбе и (3) изради пројекат истраживања самосвојно изабраног проблема, на основу тога спроведе мало истраживање и о томе напише извештај о истраживању.

4. ИСПИТ

Испит из предмета Методологија педагошких истраживања полаже се после 6. семестра. Састоји се из писменог и усменог дела. Писмени део испита је елиминаторан. На усменом делу испита студенти, поред осталог, образлажу пројекат и ток истраживања, које су сами спровели, и истраживачке инструменте које су самостално конструисали.

5. ЛИТЕРАТУРА

1. Банђур, др Вељко и Поткоњак, др Никола: *Истраживачки рад у школи*, Београд, Школска књига, 2006.
2. Банђур Вељко и Кундачина Миленко: *Методолошки практикум*, Учитељски факултет, Ужице, 2002.

МЕТОДИКА НАСТАВЕ ПРИРОДЕ И ДРУШТВА

1. ПРОГРАМ ПРЕДАВАЊА

V и VI семестар

- 1.1. Методика наставе природе и друштва као научна и студијска дисциплина.
- 1.2. Настава природе и друштва.
- 1.3. Садржаји наставе природе и друштва.
- 1.4. Процес изграђивања појмова у настави природе и друштва.
- 1.5. Законитосги у настави природе и друштва.
- 1.6. Методичко-структурални елементи наставе природе и друштва.
- 1.7. Специфични видови наставе природе и друштва.

VII и VIII семестар

- 1.8. Целисходност и интердисциплинарност наставе природе и друштва.
- 1.9. Курикуларно планирање наставних тема.
- 1.10. Израда нацрта занаставне јединице
- 1.11. Начини укључивања образовних медија, објеката и ресурса средине у настави природе и друштва.
- 1.12. Вредновање, праћење и оцењивање у настави природе и друштва.

2. ОБАВЕЗЕ СТУДЕНАТА

После шестог семестра полаже се **теоријски део испита** (колоквијум) према програму за пети и шести семестар. За овај део испита студент има обавезу да припреми (проучи, писмено прикаже и оцени), по сопственом избору и могућностима, и чегири књиге и то: две књиге из "помоћне литературе" и две књиге из "додатне литературе". Ванредни студенти треба да ураде и чегири писмене припреме (егзепларна, програмирана, проблемска и настава на три нивоа тежине). Током и након осмог семестра студент полаже теоријски део испита (колоквијум II) према програму иа седми и осми семестар. Студент треба и да уради таксономијски класификатор наставне теме (тема се добија на консултацијама код асистента). Тек након испуњених обавеза (колоквијум I, колоквијум II и таксономијски класификатор наставне теме) студент може да сведе оцену из предмета.

3. ЛИТЕРАТУРА I

Основна литература

(a) за трећу годину

1. Лазаревић, Ж. Банђур, В. и Станимировић, Б.: *Методика наставе природе и друштва*, Учитељски факултет у Јагодини, Београду, 2002.

(б) за четврту годину

1. Кнежевић, Љ.: *Теоријске основе методике наставе природе и друштва*, Учитељски факултет, Београд, 1995.

II Помоћна литература

1. Басарић, Ђ.: *Методии наставе физике*, Научна књига, Београд, 1979.
2. Демарин, Ј.: *Методика наставе историје*, Нолит, Београд, 1956.
3. Драгић, Р.: *Методика наставе хемије*, Свјетлост, Сарајево, 1974.
4. Ђере, К.: *Методика наставе географије*, Универзитет у Новом Саду, Нови Сад, 1985.
5. Ждерић, М. и Стојановић, С.: *Методика наставе биологије*, Универзитет у Новом Саду, Нови Сад, 1993.
6. Јовичић, Ж.: *Методика наставе географије*, Научна књига, Београд, 1971.
7. Каменов, Е.: *Методика васпитно-образовног рада са предшкол-*

- ском деиом, Завод за издавање уџбеника, Нови Сад, 1985.
8. Лекић, Ђ.: *Методика наставе познавања природе и друштва*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1974.
 9. Матовић, М.: *Методика наставе биологије*, Научна књига, Београд, 1991.
 10. Милошевић, М.: *Методии наставе географије*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1967.
 11. Пегровић, Т.: *Дидактии физике (теорија наставе физике)*, Физички факултет Универзитета у Београду, Београд, 1994.
 12. Распоповић, М.: *Методика наставе физике*, Завод за издавање уџбеника, Београд, 1992.
 13. Рудић, В.: *Методика наставе географије*, Научна књига, Београд, 1991.
 14. Секуловић, В.: *Методика наставе географије*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1981.
 15. Стражев, А.И.: *Методии наставе историје*, Завод за издавање уџбеника, Сарајево, 1965.
 16. Тежак, С.: *Методии наставе филма*, Школска књига, Загреб, 1990.

III Додатна литература

1. Банђур, В.: *Ученик у наставном процесу*, Веселин Маслеша, Сарајево, 1985.
2. Вилотијевић, М.: *Вредновање педагошкограда школе*, Научна књига, Београд, 1992.
3. Витак, А.: *Модерни групнирад*, Завод за издавање уџбеника, Београд, 1960.
4. Гргин, Т.: *Школси докимологија*, Школска књига, Загреб, 1986.
5. Ђорђевић, Б.: *Индивидуализација васпитања даровитих*, Просвета, Београд, 1979.
6. Ђорђевић, М.: *Индивидуализација васпитно-образовног рада у школи*, Нова просвета, Београд, 1985.
7. Илић, М. и Давидовић, Љ.: *Иновације у настави биологије и познавања природе*, Свјетлост, Сарајево, 1990.
8. Круљ, Р.: *Наставна технологија у функцији повећања ефикасности учења*, Јединство, Приштина, 1988.
9. Милановић-Наход, С.: *Когнитивне теорије и настава*, Просвета, Београд, 1988.
10. Николић, Р.: *Педагошке вредности школе у природи*, Институт за

- педагогију и андрагогију Филозофског факултета у Београду, 1994.
11. Пијаже, Ж. и Инхелдер, Б.: *Интелектуални развој детета*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1986.
 12. Превишић, В.: *Изваннаставне активности и стваралаштво*, Школске новине, Загреб, 1987.
 13. Станојловић, Б. и Симић, С.: *Школа у природи*, Нова просвета, Београд, 1984.
 14. Хавелка, Н.: *Психолошке основе групног рада*, Научна књига, Београд, 1980.
 15. Цветановић, Ж.: *Усвајање појмова у настави*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1982.
 16. Шарановић-Божиновић, Н.: *Теоријске основе сазнања у настави*, Просвета, Београд, 1989.

Методика наставе природе и друштва (колоквијум 2), 4. година

Услов

Положен Методика наставе природе и друштва (колоквијум 1)

Предиститне обавезе

Реализација задатака у: Вилотијевић, Н. (2006): *Практикум из методике наставе природе и друштва*, Школска књига, Београд.

Садржај

Курикуларно планирање наставних циљева; модели планирања наставе; планирање и припремање наставног часа, модели и технике припремања; поступци и инструменти у вредновању и самовредновању дидактичко-методичке заснованости наставних часова; могући модели писаних припрема студената за извођење наставе; поступци снимања наставних часова применом одговарајућих евалуативних инструмената; основне методичке вредности и индикатори које треба имати у виду приликом планирања, организације и евалуације методичке заснованости наставних часова, интерактивност и кооперативност, социјална и емоционална клима на часу; иновативни модели рада у настави као детерминанте ефикасније организације рада у настави.

Испитна питања

1. Шта значи термин *таксономија*?
2. Набројати основне одлике технолошког приступа у настави.
3. Које су две кључне категорије у технолошком приступу настави?

4. Које је типичне начине постављања наставних циљева навео руски педагог М. В. Кларин у свом раду *Педагошка технологија у наставном процесу* (Видети М. Вилотијевић, *Дидактика 3*)?
5. На које су области Блум и сарадници поделили наставне циљеве?
6. Како Блум у својој Таксономији наставних циљева у когнитивној области поставља категорије наставних циљева? Које су то категорије?
7. Навести неке предности и слабости Блумове таксономије.
8. У чему је суштина Таксономије циљева у афективној области које су урадили Крејтвол, Блум и Масија?
9. Навести основне категорије Таксономије циљева за афективну област.
10. Које су предности и слабости таксономије засноване на афективности?
11. Набројати основне категорије наставних циљева у Гилфордској таксономији психомоторне области.
12. Које су слабости детаљног описивања наставних циљева?
13. Које је латинско значење појма *курукулум*?
14. Према којим аспектима наставног процеса може бити усмерен *курукулум*?
15. Због чега неки теоретичари не прихватају поистовећивање појмова *курукулум* и *дидактика*?
16. Набројати три елемента која заузимају средишње место у *курукуларном покрету*.
17. Објаснити значење две области које чине *курукуларни покрет*.
18. Шта представља *упоришну тачку* *курукуларног покрета*?
19. Навести карактеристике наставе усмерене циљу учења онако како их је дао Милер.
20. Која је улога контроле остваривања циљева учења?
21. Који је аутор створио први модел *курукуларног вредновања*?
22. Објаснити фазе Тилеровог модела евалуације.
23. Због чега је *курукулум* теорији важан однос учења и понашања?
24. Шта подразумевамо под појмом *курукулум*?
25. По чему се разликују *курукулум* и наставни план и програм?
26. Објаснити појмове *отворени* и *затворени* *курукулум*.

27. Набројати четири фазе у припреми курикулума који је дефинисао Робинсон.
28. Објаснити Бланкерцов пројекат курикулума.
29. Како Мелер дели задатке наставника?
30. Које кораке је наставницима предложио Петерсен при остваривању циљева у настави?
31. Због чега је операционализација циљева битна?
32. Навести три захтева за операционализацију циљева које је формулисао Магер.
33. Навести заједничке стране и разлике теорије која се бави наставним програмом и дугорочним планирањем и теорије наставе усмерене циљу који се бави краткорочним планирањем.
34. Које су добре, а које лоше стране курикулум покрета?
35. Када су се јавили први облици индивидуализоване наставе?
36. Шта показују резултати антропометријских мерења о физичким својствима ученика истог хронолошког доба?
37. Шта се подразумева под диференцијацијом наставе?
38. Шта је унутрашња диференцијација?
39. Шта је индивидуално планирана настава?
40. Шта је сврха наставних листића за надокнађивање, а шта листића за развој?
41. Шта се постиже применом задатака на три и више нивоа сложености?
42. Како се постиже индивидуализација наставе применом групног облика рада?
43. Колико може допринети индивидуализацији наставе и учења модерна информациона технологија?
44. У каквој је вези индивидуализација наставе и акцелерација учења?
45. Шта показују проучавања о дистрибуцији способности ученика у одељењу?
46. Дефинишите програмирану наставу.
47. Шта је тема у програму за програмирану наставу?
48. Које су одлике линеарног програма?
49. Које су одлике комбинованог програма?
50. В. П. Беспалко је предвидео осам фаза у изради програма за програмирану наставу. Које су то фазе?
51. Које су вредности програмиране наставе?

52. Које је захтеве поставила Тализина за примену кибернетских принципа у управљању процесом наставе?
53. У чему се састоји прва (припремна) фаза парадигматске наставе?
54. У чему је суштина друге фазе егземпларне наставе?
55. У чему је суштина четврте фазе егземпларне наставе?
56. Које су слабости егземпларне наставе?
57. Системски приступ настави подразумева интеграцију која се изражава у неколико облика. Навести их.
58. Појам интегративне наставе среће се под различитим терминима. Којим?
59. Зашто је неопходна интегративна настава?
60. Шта је потребно и могуће интегрисати?
61. Како остварити интеграцију?
62. Шта се постуже интеграцијом и интегративном наставом?
63. Како можемо дефинисати кооперативно учење?
64. До каквих је резултата у области учења дошло Британско друштво за аудио-визуелна истраживања?
65. Навести и обласнити пет фаза кроз које пролази свака група.
66. Које претпоставке наставник треба да има у виду како би адекватно формирао групе?
67. Који су основни критерији за формирање малих група?
68. Навести неопходне услове за ефикасну интеракцију.
69. У чему се огледа значај интерактивног учења.
70. На чему се заснива интерактивно учење?
71. Моделовање дидактичких материјала за интерактивни рад ученика.
72. Вредновање групних активности и постигнућа у интерактивној настави.
73. На којим теоријским поставкама се темељи интерактивна-сарадничка настава?
74. Које су основне поставке Роџерса и А. Маслова на којима се темељи сарадничка, интерактивна настава? (набројати најмање три)
75. Шта се подразумева под појмом активне наставе
76. Да би се у групи применила техника расправе неопходно је да се створе битни услови. Навести их.

Литература

1. Банђур, В. И Лазаревић, Ж. (2001): *Методика наставе природе и друштва*, Учитељски факултет у Јагодини и Београду.
2. Вилотијевић, Н. (2005): *Сарадничка кооперативна настава*, Школска књига, Београд.
3. Вилотијевић, Н. (2006): *Интегративна настава природе и друштва*, Школска књига, Београд.
4. Вилотијевић, М. (1996): *Евалуација дидактичко-методичке ефикасности наставног часа*, Учитељски факултет, Београд.
5. Кнежевић, Љ. (1995): *Теоријске основе наставе природе и друштва*, Учитељски факултет, Београд.
6. Милијевић, С. (1994): *Иновирање наставе природе и друштва*, Глас српски, Бања Лука.
7. Вилотијевић, Н. (2006): *Практикум из методике наставе природе и друштва*, Школска књига, Београд.

ШКОЛСКА И ПОРОДИЧНА ПЕДАГОГИЈА:

ШКОЛСКА ПЕДАГОГИЈА

1. Место школске педагогије у систему педагошких наука
2. Предмет и задаци школске педагогије
3. Теорије школе
4. Духовно-научна теорија школе
5. Структурално-функционална теорија школе
6. Психоаналитичка теорија школе
7. Интеракционистичка теорија школе
8. Историјско-материјалистичка теорија школе
9. Радикалне кригике школе као теорија школе
10. Развој курикулума и његови основни појмови (терминолошке нејасноће)
11. Оквири наставних планова и програма (или курикулума)
12. Циљ и задаци наставних планова и програма (општи и посебни)
13. Методе избора наставних садржаја у наставним програмима
14. Модели израде курикулума (курикулум утемељен на школи, Вокеров модел, Тајлеров модел, модел утемељен на средишњем садржају)
15. Настанак и развој школе

16. Систем васпитања и образовања и школски систем
17. Ступњеви васпитног система - породица, група вршњака, дечји вртић
18. Средства масовне комуникације (мас-медији)
19. Слободно време
20. Перманентно образовање
21. Оснивање школе за основно васпитање и образовање и надзор над радом школе
22. Руковођење и управљање школом - директор школе и школски

23. Школска евиденција и јавне исправе
24. Улога наставника у школама за основно васпитање и образовање
25. Улога наставника у изради и реализацији планова рада у школи
26. Наставник као истраживач
27. Стручни сарадници, васпитачи и сарадници у настави
28. Улога стручних сарадника у изради и реализацији програма и планова рада
29. Истраживања која спроводи школски педагог
30. Ученици - као најзначајнији фактори наставног процеса
31. образовање и васпитање ученика ометених у развоју
32. образовање и васпитање одраслих
33. Дисциплина у школи
34. Програмске основе сарадње породице и школе
35. Стручни органи школе и њихова улога у програмирању и планирању рада школе
36. Реализација наставних програма и планова рада
37. Посебни програми васпитно-образовног рада у школи
38. Рад одељенског старешине
39. Васпитање за хумане односе међу половима
40. Организовање васпитно-образовног рада са ученицима ван учионице и ван школе
41. Продужени и целодневни боравак
42. Програм заштите здравља и унапређивање живогне средине
43. Школски простор
44. Учионица
45. Најбигнији фактори рада школе
46. Систем образовања у будућности

47. "Сократова заклетва"
48. Саветодавни рад педагога са ученицима
49. Саветодавни рад педагога са наставницима
50. Настава као процес поучавања и учења
51. Својства личности наставника
52. Стилови вођства, комуникација и односа између ученика и наставника
53. Наставник и креативност
54. Процењивање успешности наставе и образовања
55. Процењивање рада наставника
56. Ученичке процене наставе и наставника
57. Процењивање наставе и наставника
58. Самопроцењивање наставника
59. Традиционална и савремена аргументација школског система

Литература:

1. Др Саит Качапор, *Увод у школску педагогију*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1999.
2. Др Младен Вилотијевић, *Модели годишњег програма рада школе*, Учитељски факултет, Београд, 1998.
3. Др Недељко Трнавац, *Школа под лупом*, Београд, 1992.
4. Др Недељко Трнавац, *Педагог у школи*, Београд, 1996.
5. Др Јован Ђорђевић, *Својства наставника и процењивање њиховог рада*, Вршац, 2002.

ПОРОДИЧНА ПЕДАГОГИЈА

1. Предмет и задаци породичне педагогије
2. Породична педагогија у систему педагошких наука
3. Однос породичне педагогије и других наука
4. Истраживачке методе породичне педагогије
5. Истраживачке технике и инструменти у породичној педагогији
6. Схватања о породици и њеној васпитној улози кроз историју
7. Појам породице и њен развој
8. Типови породице и њихов утицај на васпитање деце
9. Улога породице у развоју детета
10. Социо-културни услови у породици

11. Социо-економски услови у породици и васпитање деце
12. Хигијенско-технички услови за породично васпитање
13. Утицај породичних специфичности на васпитање деце
14. Породица као васпитни чинилац
15. Породица као фактор социјализације
16. Утицај породице на формирање личности детета
17. Целовит развој детета у породици
18. Здравствено и телесно васпитање детета у породици
19. Умно васпитање детета у породици
20. Морално васпитање детета у породици
21. Естетско васпитање детета у породици
22. Радно васпитање детета у породици
23. Васпитање дисциплинованости детета у породици
24. Васпитање пожељних културних и других навика у породици
25. Васпитање за демократију у породици
26. Етапе у развоју личности по Ериксону
27. Фазе когнитивног развоја према Пијажеу
28. Колбергова теорија о развоју моралности
29. Механизми васпитања у породици
30. Породични амбијент
31. Идентитет и емоционална интеракција у породици
32. Традиција и обичаји у породичном васпитању
33. Вредносно формирање у породици
34. Принципи у породичном васпитању
35. Методе у породичном васпитању
36. Значај игре за развој детета
37. Значај литерарних текстова у васпитању детета
38. Похвала и награда у васпитању детета
39. Покуда и казна у васпитању детета
40. Васпитање даровитог детета
41. Васпитање детета ометеног у развоју
42. Васпитање својеглавог (гврдоглавог) детета
43. Васпитање проблем-детета
44. Васпитање хиперактивног детета
45. Васпитање леворуке деце

46. Васпитни рад у породици са децом поремећеног понашања
47. Мајка као васпитач
48. Отац као васпитач
49. Баба и деда као васпитачи
50. Ауторитет родитеља
51. Васпитни захтеви детету у породици
52. Значај и садржај сарадње породице и школе
53. Облици сарадње породице и школе
54. Педагошко образовање родитеља
55. Конвенција о дечијим правима УН
56. Заштита породице, мајке и детета у нашим законима
57. Припремање детета у породици за полазак у школу
58. Васпитање деце у православљу
59. Положај и улога жене у Библији

Литература:

1. Др Нада Вилогјевић, *Породична педагогија*, Учитељски факултет, Београд, 2002.
2. Др Борислав Станојловић, *Породица и васпитање деце*, Научна књига, Београд, 1999.
3. Др Босилка Ђорђевић, *Савремена породица и њена васпитна функција*, Просвета, Београд, 1985.
4. Др Петар Мандић, *Односи међу половима и родитељство*, Свјетлост, Сарајево, 1987

МЕТОДИКА НАСТАВЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

I Методика као научна и наставна дисциплина

1. Научно утемељење методике
2. Методика као аутономна и интердисциплинарна наука

II Методика наставе почетног читања и писања

3. Циљеви и задаци наставе почетног читања и писања
4. О неким проблемима наставе почетног читања и писања

5. Физиолошке и психолошке основе читања
6. Методе и поступци у настави почетног читања и писања
7. Методички поступци обраде слова
8. Припреме за почетно читање и писање
9. Распоред учења почегног читања и писања
10. Монографска обрада слова
11. Групна обрада слова
12. Комплексни поступак учења почегног читања и писања
13. Обрада писаног слова
14. Грешке у почегном читању и писању
15. Захтеви правилног писања
16. Писмене вежбе у настави почетног читања и писања

III Говорна интерпретација књижевног текста

17. Читање и врсте читања
18. Рецитованье

IV Методика наставе књижевности

19. Циљеви и задаци наставе књижевности
20. Теоријска и методичка интерпретација књижевног дела
21. Посебни принципи у настави књижевности
22. Методолошка питања тумачења књижевног дела
23. Читање, доживљавање, разумевање, тумачење и вредновање књижевног дела
24. Нормативистичка и иманентна методика наставе књижевности
25. Методичка структура часа обраде књижевноумегничког текста
26. Локализовање књижевног текста
27. Анализа књижевног текста (садржинска, идејна, психолошка и егичка)
28. Обрада књижевног лика
29. Жанровски модели обраде књижевног дела
30. Проблемско-истраживачки поступци обраде књижевног дела
31. Обрада текста на основу датог плана
32. Обрада текста помоћу истраживачких задатака
33. Обрада текста по логичким целинама
34. Групни облик рада у настави књижевности

35. Посебносги обраде лирске песме
36. Посебносги обраде бајке
37. Посебносги обраде басне
38. Оспособљавање ученика за самостално читање и тумачење књижевног текста
39. Књижевнотеоријски појмови у настави књижевности

V Усмено и писмено изражавање

40. Класификација вежби усменог и писменог изражавања
41. Вежбе усменог изражавања
42. Вежбе писменог изражавања
43. Препричавање и причање
44. Описивање
45. Извештавање
46. Дијалог
47. Диктат и врсте диктата
48. Преписивање, функција и врсте
49. Писмени састави
50. Развијање стваралачких способности ученика
51. Развијање комуникативних способности ученика

VI Методика наставе граматике и правописа

52. Задаци наставе граматике и правописа
53. Потешкоће у настави грамагике и правописа
54. Методе и принципи у настави грамагике и правописа
55. Лингвометодички текст
56. Модели методичке организације часа
57. Методика морфологије
58. Методика синтаксе
59. Методика правописа
60. Методика лексике
61. Групни облик рада у настави грамагике и правописа

VII Билингвална методика

62. Појам билингвизма и билингвалне методике
63. Проблеми билингвалне методике

VIII Методика наставе филма, позоришта, радија и телевизије

64. Методика наставе филма
65. Методика наставе позоришта
66. Методика наставе радија и телевизије

НАЧИН ПОЛАГАЊА ИСПИТА

Испит се полаже из три дела:

1. Писање две анонције

Кандидат је обавезан, као услов за усмени део испита, да студиозно прочита по свом избору два текста из књиге ЦВЕТАНОВИЋ-МИЛАТОВИЋ-ЈОВАНОВИЋ: *МЕТОДИКА НАСТАВЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА* (Учитељски факултет, Београд, 1995) и да о њима напише кратке анонције;

2. Усмени гео испита

Кандидат добија три питања (једно из наставе почетног читања и писања, друго из методике наставе књижевности и треће из осталих подручја);

3. Семинарски раг

Кандидат се у договору с професором опредељује за одређену тему и пише о њој семинарски рад.

ЛИТЕРАТУРА

1. Вук Милатовић: *Методика наставе почетног читања и писања*, Београд, 1998.
2. Ђорђе Лекић: *Методика разредне наставе*, Просветни преглед, Београд, 1997.
3. Милија Николић: *Методика наставе српског језика и књижевности*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1998.
4. Владимир Цветановић: *Самостални и стваралачки рад у настави српског језика*, Београд, 1996.
5. Миролуб Вучковић: *Методика наставе српског језика и књижевности*, Просвета, Београд, 1997.
6. Павле Илић: *Методика наставе српског језика и књижевности*, Нови Сад, 1998.

МЕТОДИКА НАСТАВЕ МАТЕМАТИКЕ

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

Програм предмета Методика наставе математике конципиран је тако да оствари две функције. Да обезбеди стицање основних знања из методике наставе математике и да студенте оспособи за самостално припремање и реализацију наставе математике у нижим разредима основне школе.

ИСПИТИ:

- Колоквијум (III година)
- После положеног колоквијума: попуњен практикум и одбрана (IV година).
- Свођење оцена (оцена се своди на основу извршене прегходне две

НАЧИН ПОЛАГАЊА ИСПИТА :

- Колоквијум: 4 испитна питања + проблемски задатак на нивоу разредне наставе. Решавање задатка методама моделовања. Испит се обавља усмено или писмено, зависно од броја кандидата.
- Писане припреме и семинарски рад израђују се у договору са професором.

ШТА САВЛАДАТИ?

- Математика - научна дисциплина
- Методика наставе математике - научна и студијска дисциплина
- Психолошке и логичке основе наставе математике
- Анализа и објашњење наставног програма
- Методички приступ изучавању садржаја о скуповима
- Методички приступ изучавању садржаја о природним бројевима
- Методички приступ изучавању садржаја о релацијама
- Методички приступ изучавању садржаја о једначинама и неједначинама
- Методички приступ изучавању геомегријских садржаја
- Методички приступ изучавању садржаја о мерењу и мерним јединицама
- Мотивисање и подстицање за учење математике Наставни (дидактички) принципи у настави математике Наставне

методе и наставни системи у настави математике
Организација и извођење наставе математике Провера и
оцењивање рада ученика у настави математике
Аригметички задаци у почетној настави математике
Научноистраживачки рад учитеља

ГДЕ НАЋИ ГОРЊЕ ТЕМЕ?

Основна литература:

- Дејић, М., Егерић, М.: *Методика наставе математике*, Учитељски факултет у Београду, Београд, 2003.

Допунска литература:

- Дејић М.: *Методичка трансформација одабраних садржаја наставе математике*, Виша школа за образовање васпитача у Вршцу, Вршац, 1996.
- Дејић, М, Вуковић, С: *Математика шо игра*, Архимедес, Београд, 2002.
- Марјановић, М.: *Методика математике II део*, Учитељски факултет, Београд, 1996.
- Првановић, С: *Методика савременог математичког образовања у основној школи*, Београд, 1970.

ПРАКТИКУМ ИЗ ПРИРОДЕ И ДРУШТВА

Испитна питања

1. Материја
2. Сунце као извор светлости и топлоте
3. Вода као услов живота и станиште за многа жива бића.
3. Ваздух као услов живота и живогна средина
4. Тло - земљиште
5. Горива, природна и вештачка, настанак, значај итд
6. Просте машине и кретање тела
7. Електрицитет и магнетизам
8. Ћелија, грађа и функција
9. Ткива и органи

10. Корен, грађа и улога
11. Стабло, грађа и улога
12. Лист, грађа и улога
13. Цвет и плод, грађа и улога
14. Процеси у биљци: фотосинтеза, транспитација
15. Вируси и бактерије
16. Алге, зелене, мрке и црвене
17. Лишајеви и гљиве
18. Маховине и папратњаче
19. Семењаче, голосемењаче и скривеносемењаче
20. Праживогиње
21. Сунђери и дупљари
22. Црви: чланковити, обли и пљоснаги
23. Мекушци, станиште, прилагођеност, размножавање, значај
24. Зглавкари, станиште, прилагођеност, размножавање, значај
25. Рибе, станиште, прилагођеност, размножавање, значај
26. Водоземци, станиште, прилагођеност, размножавање, значај
27. Гмизавци, станиште, прилагођеност, размножавање, значај
28. Пгице, станиште, прилагођеност, размножавање, значај
29. Сисари, станиште, прилагођеност, размножавање, значај
30. Еволутивни развој биљака и живогоиња
31. Екологија, предмет изучавања и значај, основни појмови екологије (живогно станиште, живогна средина, живогна заједница, екосистем, биосфера)
32. Абиотички фактори (климатски, едафски и орографски)
33. Биогички фактори (међусобни односи живих бића)
34. Кружење материје у природи и прогицање енергије
35. Основна грађа чула (чулни органи, нерви и центри у нервном систему)
36. Нервни систем (основни делови, грађа и улога).
37. Систем жлезда са унутрашњим лучењем (основна улога у развоју)
38. Основна улога органа за варење хране
39. Основна улога органа за дисање и крвоток
40. Основна улога органа за излучивање мокраће и зноја

Основна литература:

1. Матановић, В.: *Одабрана поглавља из природних наука*; Учитељски факултет, Београд, 1997.
2. Ђукановић, М.: *Еколошки изазов*; Елит, Београд, 1992.
3. Уџбеници за биологију за средње школе (I, II, III, IV разред).

ГЕОГРАФИЈА

Испитна питања

1. Појам географије и њена научна суштина, историјски развој географије
2. Космос – појам, постанак, хијерархијска структура; галаксија – појам и сазнања о нашој галаксији; Сунчев систем – појам, структура, кретање и закони кретања у Сунчевом систему; небеска тела: звезде, планете сателити, планетоиди, комете, метеори, метеорити; Месец – кретање, месечеве мене, помрачење Месеца и Сунца; Земља као планета Сунчевог система – постанак, облик, Земљина кретања (ротација и револуција) и њихове последице
3. Тектонска и ерозивна геоморфологија – унутрашње силе, епирогени и орогени покрети, земљотреси и вулканизам и њихов утицај на стварање различитих облика рељефа; спољашње силе и њихов утицај на стварање облика рељефа, акумулација и ерозија
4. Унутрашња грађа Земље; густина материје и притисак у унутрашњости Земље, термички режим Земље; агрегатна стања материје у Земљиној унутрашњости
5. Литосфера – хемијски састав Земљине коре; слојеви Земљине коре; подела стена према пореклу; облици рељефа; надморска и релативна висина; педологија – тло; хумус; плодни типови тла
6. Географски омотач – појам, структура и границе
7. Атмосфера – састав; време; клима, климатски елементи и фактори, климатски појасеви; ветрови (појам и врсте, ружа ветрова)
8. Хидросфера – светско море (море и океани, особине и кретање морске воде; залив, мореуз, острво, полуострво); копнене воде (кружење воде у природи; извори; водени токови: извор, ток, ушће, речно корито, обале; реке (горњи, средњи и доњи ток – карактеристике; подела према трајању воде у речном кориту, главна река, притоке, речна мрежа, речни систем, речни слив, водостај, протицај); језеро (шта је, подела према начину постанка); мочвара (шта је, како настаје); водни биланс; в. ресурси

9. Биосфера – распрострањеност живог света на Земљи; фактори који утичу на распрострањеност ж. света на Земљи; распрострањеност ж. света у зависности од климатског фактора, вертикални вегетацијски појасеви; промене у географском омотачу и последице (отопљавање, озонска деструкција, киселе кише)
10. Оријентација у простору
11. Глобус – појам; подела према садржају; географска мрежа; географска дужина; географска ширина
12. Географска карта – појам; елементи географске карте; подела карата према размеру; подела карата према садржини; оријентација у простору помоћу географске карте
13. Друштвено-географске карактеристике – насеља; становништво; привреда; рурални и урбани геоколошки проблеми
14. Србија– величина, положај на Балкану, у Европи и свету
15. Основне физичко-географске, друштвено-географске и регионално-географске црте Србије

Литература

1. Малешевић, Ј. (1999): *Основи природних наука*, Учитељски факултет, Сомбор.
2. Ракићевић, Т.: *Општа физичка географија*
3. Родић, Д. (2006): *Географија за 3. разред гимназије*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

ИСТОРИЈА

Испитна питања

1. Појам и предмет проучавања историје, периодизација историје и историјски извори
2. Етничка слика Балкана после Велике сеобе народа и досељавања Словена
3. Друштвено-економске прилике у рано феудално доба на југословенском простору са освртом на прве српске државе
4. Успон средњовековне српске државе у време Немањића (привредни, политички и културни развитак)
5. Светосавље и формирање националног, културног и етничког идентитета српског народа
6. Положај југословенских народа под турском влашћу у позном феудализму са посебним освртом на српски народ

7. Велика сеоба народа под патријархом Арсенијем ИИИ Чарнојевићем
8. Друштвено-економске и политичке промене у Европи на прагу новог века
9. Стварање националних држава у Европи и настојања словенских народа да створе своје националне државе
10. Блоковски однос у свету у време империјализма и источно питање
11. Балкански ратови, И светски рат и стварање заједничке државе Јужних Словена, са посебним освртом на улогу Србије у И светском рату
12. Југославија између два светска рата, супротности и снаге деструкције
13. Други светски рат, југословенски народи у ИИ светском рату са посебним освртом на положај и улогу српског народа
14. Свет после ИИ светског рата, основне друштвено-економске и политичке карактеристике
15. Блоковска подела света и хладни рат
16. Југословенска криза и Европа, разбијање Југославије и питање права народа на самоопредељење
17. Нова политичко-географска карта Балкана после сецесионистичког рата на тлу претходне Југославије

Литература

1. Батаковић, Д. (2000): *Нова историја српског народа*, Наш дом – Л'аге д'Хомме, Београд.

ПРАКТИКУМ ИЗ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Основни програмски садржаји:

Основни појмови и принципи екологије
 Екосистем и животна средина
 Услови живота – еколошки фактори
 Однос организама и животне средине
 Популација и њене основне одлике
 Животна заједница и њена организација
 Односи исхране
 Протицање енергије и кружење материје
 Развој и еволуција екосистема
 Биосфера и основни биоми на Земљи

Заштита и унапређивање животне средине
Еколошке промене у природи настале деловањем човека
Промене физичких и хемијских карактеристика животне средине
Загађивање и извори загађивања ваздуха
Загађивање и извори загађивања вода
Загађивање и извори загађивања земљишта
Промене састава живог света
Процес доместификације земљишта, биљака и животиња
Процеси урбанизације и индустријализације
Генетички и здравствени ефекти нарушене и загађене животне средине
Системи праћења стања животне средине
Еколошке основе просторног планирања и уређења простора
Ревитализација и рекултивација екосистема и предела
Проблеми угрожености и заштите живе и неживе природе
Савремени приступи и могућности заштите угрожене флоре, фауне и животних заједница

Основна литература:

Биологија за IV разред гимназије природног смера.- Завод за уџбенике и наставна средства, 2008, Београд

**ПРАКТИКУМ ИЗ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И
РУКОВОЂЕЊА ШКОЛОМ**

ТЕМЕ ИЗ ПРОГРАМА

1. Појам организације и руковођења.
2. Системске основе организације рада школе.
3. Програмирање рада школе.
4. Функција директорау савременој школи.
5. Руковођење функције разредног старешине и наставника у раду са ученицима и родитељима.
6. Педагошка документација у функцији ефикасног руковођења.
7. Пословно педагошко комуницирање.

ЛИТЕРАТУРА:

1. М. Вилотијевић, *Организација и руковођење школом*, Научна књига Београд, 1993.
2. Н. Хавелка, *Психологија међуљудских односа*, Учитељски факултет, Београд, 1996.
3. Вилогијевић М.: *Програмирање у фузици организације и управљања школом*, Учитељски факултет, Београд, 1996.
4. Цветановић, В.: *Култура пословног комунирања у школи*, Учитељски факултет, Београд, 1996.
5. *Педагошка енциклопедија*, 1 и 2, Београд, 1979.
6. Флауер, Ч.: *Водич кроз бизнис комунирање*, Београд, 2001.
7. Часопис: *Директор школе*, ЦУРО, Београд

8. Закон о основној школи

9. Статут једне основне школе

ИСПИТ: Испит се састоји из писменог дела (теста знања), практичног рада (урађених вежби) и одбране семинарског рада.

Верификација знања обавља се континуирано по одслушаном делу програма.

ОБРАЗОВНА ТЕХНОЛОГИЈА

Циљ:

Да омогући студенгима стицање теоријских и практичних знања из наставне технологије, примене дидактичких медија у настави, посебно информационо-комуникационих и електронских медија. Да оспособи студенте у изради одговарајућих дидактичких материјала (дидактичког софтвера) за примену појединих врста наставе (програмиране, проблемске, наставе путем открића), као и примену дидактичких електронских медија у праћењу и вредновању рада ученика у настави.

Образовна технологија као научна дисциплина

Појам образовне технологије. Различита схватања образовне технологије. Однос образовне технологије и дидактике. Однос образовне технологије и медијске дидактике. Историјски развој образовне технологије и медијске дидактике.

Врсте и развој образовних технологија

Фактори који утичу на развој образовне технологије. Врсте наставних технологија. Технологија усмене речи. Технологија писане речи. Технологија организованог посматрања. Манипулацијска и оперативна технологија. Аудиовизуелна технологија. Компјутерска наставна технологија. Мултимедијска наставна технологија. Нова информациона технологија.

Дидактички медији

Појам и класификација дидактичких медија. Визуелни медији. Текстуални медији. Аудитивни медији. Аудиовизуелни медији. Мул-

тимедијалност у настави;

Визуелни медији

Графички визуелни медији

Текстуални медији

Аудитивни медији

Аудиовизуелни медији

Учење на даљину применом електронских медија

Традиционални и електронски наставни објекти

Настава и учење преко електронске мреже и електронских медија

Креирање образовног софтвера и оспособљавање студената за припрему предавања

Праћење и вредновање рада школе применом електронских медија

Оспособљавање наставника за коришћење нових технологија

Дидактичко методичко упутство

Вежбе

Студенти се оспособљавају за практичан рад са:

1. графоскопом;

2. дијапројектором;

3. видео рекордером;

4. касетофоном;

5. плочом са ЛЦД кристалима;

6. бим пројектором;

7. софтвером за креирање мултимедијалних презентација - Power Point;

8. електронском енциклопедијом En Carta;

9. софтвером за преграгу садржаја Интернета и размену електронске

Предиспитне обавезе:

Сваки студент је дужан да креира једну наставну јединицу у Power Pointu, те да архивира вежбу на дискету коришћењем Norton Commander-a.

Литература

1. Мандић, Д.: *Дидактичко-информатичке иновације у образовању*, Београд, 2003.

2. Бранковић, Д., Мандић, Д.: *Методика информатичког образовања са основама информатике*, Филозофски факултет у Бањој Луци, Бања Лука, 2003.
3. Мандић П. Данимир,: *Информациона технологија у образовању*, С. Сарајево, 2001.
4. Мандић Д. Петар, Мандић П. Данимир: *Образовна информациона технологија*, Београд, 1996.
5. Вилогијевић Младен: *ДидактикаШдео*, Београд, 1999.
6. Влаховић Бошко: *Школска медијатеш*, Београд, 1987.
7. Безић Крешимир: *Технологија наставе и наставник*, Загреб, 1983.
8. Богићевић М: *Технологија савремене наставе*, Београд, 1974.
9. Часопис *Образовна технологија* (обавезан за све студенте).

СОЦИЈАЛНА ЕКОЛОГИЈА

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Појам и елементи човекове средине
2. Еколошки покреги
3. Тешкоће у изграђивању метода социјалне екологије
4. Субјекти еколошке политике
5. III Извештај Римског клуба
6. Полигика као друштвена делатност и еколошка политика
7. Хумана екологија
- 8.1 Извештај Римског клуба
9. Појам и елементи еколошке свесги
10. Природне компоненте човекове средине
11. Општи поглед на однос природе и друштва у савременом добу
12. Нови друштвени покреги и еколошки покрети
13. Социјална екологија и економске науке
14. Извештаји Римског клуба
15. Квалитет живота и квалитет живогне средине
16. Међународноправна сарадња у заштити животне средине
17. Основни узроци и облици деградације човекове живогне средине у Југославији
18. Настанак и развој социјалне екологије

19. Однос живогне и радне средине
20. Глобални карактер еколошких проблема
21. Настанак и развој екологије
22. Друштвена компонента човекове средине
23. Право на здраву живогну средину
24. Предмет социјалне екологије
25. Нововековна схватања о односу природе и друштва
26. Основни захтеви за решавање еколошких проблема
27. Заштита човекове живогне средине и теорије заштите
28. Општа екологија и социјална екологија
29. II Извештај Римског клуба
30. Основни елементи метода социјалне екологије
31. Старовековна и нововековна схватања о односу природе и друштва
32. Заштита животне средине и безбедни услови рада
33. Основне категорије екологије
34. Узроци еколошке кризе
35. Врсте образовања за заштиту и унапређивање човекове средине
36. Социјална екологија и посебне социологије
37. Појмовно одређење еколошке кризе
38. Социјализам и решавање основних еколошких проблема
39. Предмет и подела екологије
40. Квалитет човекове животне средине
41. Социјална екологија и друштвени развој
42. Настанак и развој социјалне екологије
43. Социолошки аспекти заштите живогне средине
44. Фазе у развоју система заштите човекове живогне средине у Југославији
45. Биоценоза, биосфера, екосистем
46. V Извештај Римског клуба
47. Еколошка криза и савремена марксистичка мисао
48. Ново схватање друштвеног развоја
49. Живогна средина или живогна околина
50. VI Извештај Римског клуба
51. Еколошка гледишта и еколошка свест
52. Однос између елемената човекове живогне средине
53. Кригичка разматрања о извештајима Римског клуба

54. Технологија - могући друштвени избори
55. Принципи и циљеви еколошке политике у Југославији
56. Појам и циљеви образовања за заштиту и унапређивање човекове живогне средине
57. Техно-социјални систем и његов утицај на квалитет човекове живогне средине

ЛИТЕРАТУРА :

Данило Ж. Марковић: *Социјална екологија*

ДРЖАВНО УРЕЂЕЊЕ СА ШКОЛСКИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Држава
2. Државне функције
3. Законодавна функција (ко је остварује, шта је закон и други прописи, основне карактеристике правног акта-прописа)
4. Судска функција (ко је остварује и која акта доносе)
5. Управна функција (ко је остварује, која акта доносе)
6. Уставност и законитост
7. Скупштина
8. Председник Републике (начин избора, овлашћења)
9. Влада као извршни орган
10. Органи управе - функција и делокруг рада
11. Министарство просвете, надлежност, овлашћења и начин рада
12. Управни надзор (облици и начини остваривања и начин рада)
13. Стручни надзор у оквиру надлежности Министарства просвете
14. Врсте судова
15. Судије, начин избора и овлашћења
16. Јавно тужилаштво
17. Јавно правобранилаштво
18. Демократија
19. Политичке странке
20. Избор посланика

21. Посланик као носилац јавне функције (обавезе, овлашћења и одговорности)
22. Одговорност носилаца јавних функција
23. Слободе, права и дужности човека и грађана по уставу
24. Једнакост грађана, неприкосновеност живота човека, неповредивост физичког и психичког интегритета човека, његове привагности и личних права, право на личну слободу и слободу кретања, заштита података о личности
25. Изборна права грађана, слобода мисли, слобода говора и јавног иступања
26. Слобода збора и окупљања, слобода полигичког, синдикалног и другог удруживања, слобода веровања и вршења верских обреда.
27. Слобода изражавања националне припадности и културе, употреба свог језика и писма, право на образовање на свом језику и др.
28. Право својине и наслеђивања, слобода стварања и објављивања научних и уметничких дела
29. Слобода избора занимања и запошљавања, права у току рада, право на штрајк, право на здравствену заштиту и социјално осигурање
30. Дужности грађана, обавеза плаћања пореза и других дажбина, обавеза придржавања устава, закона и других прописа, савесно обављање поверене функције
31. Јавне службе
32. Просвета као јавна служба
33. Систем васпитања и образовања (шта га чини, на који начин се
34. Закон о друштвеној бризи о деци (предшколско васпитање и образовање)
35. Закон о основној школи
36. Организација рада основне школе
37. Средства којима школа располаже (начин стицања, обрачун и намена)
38. Планирање и програмирање рада основне школе
39. Школски календар основне школе
40. Облици образовно-васпитног рада у основној школи
41. Упис ученика у основној школу
42. Похваљивање и награђивање ученика основне школе
43. Одговорност ученика основне школе
44. Евиденција и јавне исправе које издаје основна школа

45. Школски одбор основне школе
46. Директор основне школе
47. Стручни органи основне школе
48. Основно образовање одраслих
49. Основно музичко и балетско образовање
50. Васпитање и образовање деце ометене у развоју
52. Огледи у основној школи
53. Сарадња са родитељима ученика
54. Закон о средњој школи
55. Врсте средњих школа
56. Организација рада средње школе
57. Наставни план и програм средње школе
58. Облици образовно-васпитног рада у средњој школи
59. Школски календар средње школе
60. Упис ученика у средње школе
61. оцењивање и напредовање ученика средње школе
62. Похваљивање и награђивање ученика средње школе
63. Одговорност ученика средње школе
64. Евиденција и јавне исправе које издаје средња школа
65. Наставници и сарадници у средњој школи
66. Школски одбор у средњој школи
67. Директор средње школе
68. Стручни органи средње школе
69. Закон о вишој школи
70. Организација рада више школе
71. Наставни план и програм више школе
72. Упис студената у више школе
73. оцењивање и напредовање студената више школе
74. Одговорност студената више школе
75. Испити у вишој школи
76. Наставници и сарадници у вишој школи
77. Управни одбор више школе
78. Директор више школе
79. Стручни органи више школе
80. Евиденција и јавне исправе које издаје виша школа

81. Закон о универзитету
82. Факултет као установа
83. Делатност факултет - наставни план и програм
84. Упис студената
85. Правила студија
86. Испити и начин оцењивања студената
87. Одговорност студената факултета
88. Магистарске тезе и специјалистички рад
89. Докторска дисертација
90. Наставници и сарадници универзитета
91. Органи управљања факултета (декан и Савет факултета)
92. Органи управљања универзитета (ректор и Савет универзитета)
93. Веће факултета
94. Веће универзитета
95. Евиденција и јавне исправе које издаје факултет и универзитет
96. Носификација еквиваленције јавних исправа стечених у иностранству
97. Закон о ученичком и студентском стандарду (смештај, исхрана, стипендије, кредити, здравствена заштита)
98. Дом ученика
99. Дом студената
100. Особеност равноправног положаја наставника и сарадника
101. Заснивање радног односа наставника и сарадника
102. Права и обавезе наставника у току рада у школи
103. Одговорност наставника у школи
104. Стално стручно усавршавање наставника
105. Услови и начин престанка рада наставника
106. Овлашћења директора школе у погледу равноправних питања наставника у школи

ЛИТЕРАТУРА:

1. Д. Костадиновић: Теоријско-правне основе школског законодавства, Учитељски факултет, Београд, 2010.